

Vlaams
Parlement

ingediend op **953** (2016-2017) – Nr. 1
24 oktober 2016 (2016-2017)

Beleidsbrief

Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid
2016-2017

ingediend door viceminister-president Liesbeth Homans

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel.....	2
I. Managementsamenvatting	4
II. Lijst van afkortingen.....	6
III. Strategische en operationele doelstellingen	8
1 Strategische doelstelling: bestuurskrachtige steden en gemeenten met meer bevoegdheden en autonomie.....	8
1.1 OD Decentralisatie en subsidiariteit: meer bevoegdheden voor gemeenten.....	8
1.2 OD Stimuleren van vrijwillige fusies van gemeenten.....	9
1.3 OD Versterken van de dynamiek van regiovorming.....	12
1.4 OD Afslanking van de provincies.....	12
2 Strategische doelstelling: Vlaanderen en de gemeenten: samen besturen in vertrouwen	14
2.1 OD Vereenvoudiging van het administratief toezicht en de afschaffing van het goedkeuringstoezicht.....	14
2.2 OD Toepassing taalwetgeving in de randgemeenten en uitvoeren van taaltoezicht	15
2.3 OD Efficiënt en wederkerig uitwisselen van beleidsinformatie.....	16
2.4 OD Audit Vlaanderen en de lokale besturen.....	17
2.5 OD Digitalisering	18
2.6 OD De gouverneurs in een coördinerende en bemiddelende rol.....	19
3 Strategische doelstelling: efficiënt en democratisch georganiseerde lokale besturen.....	21
3.1 OD Integratie OCMW in gemeente.....	21
3.2 OD Personeelsbeleid inzetten ten behoeve van bestuurskracht	22
3.3 OD Intergemeentelijke samenwerking.....	24
3.4 OD Binnengemeentelijke decentralisatie	25
3.5 OD Decreet lokaal bestuur	25
4 Strategische doelstelling: financieel verantwoordelijke lokale besturen.....	26
4.1 OD Financiële transparantie voor de burger, het lokaal bestuur en toezichthoudende overheid.....	26
4.2 OD Vereenvoudiging van de financiële stromen.....	28
5 Strategische doelstelling: stedenbeleid als innovatieve inspiratiebron.....	29
5.1 OD Steden ondersteunen in aanpak van belangrijke maatschappelijke problematieken.....	29

5.2 OD Blijven investeren in plattelands- en stadsontwikkelingsprojecten	32
5.3 OD De uitbouw van 'aantrekkelijke, leefbare en creatieve steden' faciliteren en ondersteunen	33
6 Strategische doelstelling: een vlotte organisatie van de lokale verkiezingen 2018 ...	36
6.1 OD Verkiezingsregelgeving verbeteren.....	36
6.2 OD Organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van oktober 2018....	37
7 Strategische doelstelling: een kennisgedreven administratie ten dienste van de lokale besturen.....	37
7.1 OD Een Agentschap Binnenlands Bestuur nieuwe stijl, met aandacht voor diversiteit en OD 7.2 Uitbouw studiedienst en procesbegeleiding voor lokale besturen	37
IV. Bijlagen	39
1. Begroting 2017	39
2. Overzicht geplande beleidsmaatregelen 2016 – 2017	40
3. Regelgevingsagenda	44
4. Wijze waarop gevolg is gegeven aan de moties en resoluties.....	47
4.1 Motie tot besluit van het op 18 mei 2016 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de integratie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn in de gemeentebesturen	47
5 Opvolging aanbevelingen van het Rekenhof	49
5.1 Vorderingsaldo van de Vlaamse lokale overheden en engagementen van Vlaanderen in het kader van het stabiliteitsprogramma.....	49
6. Opvolging arresten van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Justitie	52
6.1 Uitspraak van het Grondwettelijk Hof in verband met het beroep tot vernietiging van respectievelijk de ordonnantie van het Brussels-Hoofdstedelijk Gewest en de decreten van het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, tot instemming met het Samenwerkingsakkoord van 13 februari 2014, betreffende de gewestgrensoverschrijdende intercommunales.....	52

I. MANAGEMENTSAMENVATTING

Het Vlaams regeerakkoord 2014-2019 bevat uitdagende doelstellingen met betrekking tot het beleid voor de lokale besturen. De Vlaamse Regering geeft hen vertrouwen en vertaalt dit in het toekennen van meer eigen beleidsruimte en autonomie, zowel inhoudelijk als financieel. Tegelijkertijd biedt zij hefboomen aan om de lokale bestuurskracht te vergroten, een noodzakelijke voorwaarde voor de gemeenten om de nieuwe bevoegdheden en maatschappelijke uitdagingen kwaliteitsvol te kunnen uitoefenen.

Het afgelopen werkjaar werden deze beleidsdoelstellingen verder in de praktijk omgezet. Het Vlaams Parlement keurde drie decreten goed:

- het decreet waarbij de gemeenten meer mogelijkheden krijgen op het vlak van hun intergemeentelijke samenwerking (aanpassing van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking);
- het decreet dat de algemene regels bepaalt volgens dewelke een vrijwillige samenvoeging van gemeenten zal verlopen. Voor gemeenten die vrijwillig wensen te fuseren op 1 januari 2019 wordt een financiële bonus voorzien en ondersteuning gedurende het concrete fusietraject;
- het decreet waarbij lokale besturen veel meer beslissingsruimte krijgen op het vlak van hun interne organisatie en personeelsmanagement (aanpassing van de organieke decreten).

Daarnaast gaf de Vlaamse Regering, op mijn initiatief, haar principiële of definitieve goedkeuring aan verschillende dossiers die voorzien in een grotere beleidsvrijheid voor de lokale besturen:

- het voorontwerp van decreet dat de kiesregelgeving wijzigt;
- het ontwerp van decreet waarbij de middelen voor de dertien centrumsteden uit het Stedenfonds via een nieuwe aanvullende dotatie aan het Gemeentefonds worden toegevoegd, die jaarlijks geïndexeerd wordt met 3.5%. Deze middelen zullen niet langer geoormerkt zijn waardoor de beleidsvrijheid van de steden verhoogt en de planlast vermindert;
- het voorontwerp van decreet betreffende de oprichting van een investeringsfonds, dat de middelen van stadsvernieuwing, het Vlaamse Grootstedenbeleid en het Plattelandsfonds zal bundelen;
- het ontwerpdecreet waarbij de bevoegdheden van de provincies worden afgeslankt ten voordele van de gemeenten en van de Vlaamse overheid, met waarborgen op het vlak van financiering en overdracht van personeel (decreet inzake vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies);
- het wijzigingsbesluit waarbij het betrokken krediet van de regularisatiepremies voor de vroegere contingentgesco's wordt overgeheveld naar het Agentschap Binnenlands Bestuur (hierna ABB). ABB zal ook instaan voor het beheer en de uitbetaling van deze kredieten aangezien deze niet langer aan bijzondere voorwaarden zijn onderworpen en dus een vorm van basisfinanciering voor de lokale besturen geworden zijn.

Het decreet lokaal bestuur vormt het sluitstuk van de bestuurlijke vernieuwingen. Dit decreet verankert de nieuwe verhouding tussen Vlaanderen en zijn lokale besturen en regelt de verdere integratie van het OCMW en de gemeente. Wat die integratie betreft, ontbreken vandaag de nodige federale wetswijzigingen om uit te kunnen gaan van één rechtspersoon waarbij het OCMW volledig kantelt in de gemeente. De alternatieve wijze waarop de integratie juridisch en organiek vorm zal krijgen, heb ik uiteengezet in een aanvullende conceptnota die de regering op 13 mei 2016 heeft goedgekeurd. De doelstelling om een geïntegreerd lokaal sociaal beleid te voeren blijft daarbij behouden.

Daarnaast keurde de regering op mijn voorstel ook conceptnota's goed over een verdere vereenvoudiging van het administratief toezicht en over de evaluatie en bijsturing van de regels betreffende de lokale beleids- en beheerscyclus. Samen met de hierboven beschreven voorafnames (fusiedecreet, versoepeling intergemeentelijke samenwerking, versoepeling personeelsbeleid en -beheer) worden alle aangenomen principes uit de conceptnota's nu gebundeld en doorvertaald in een uniform decreet lokaal bestuur. Bij de opmaak van dit decreet besteed ik ook bijzondere aandacht aan de digitaalvriendelijke formulering van de decreetsbepalingen. Het decreet lokaal bestuur moet ingaan bij de start van de nieuwe lokale bestuursperiode.

Met het stedenbeleid kies ik ervoor de Vlaamse steden te ondersteunen om op een innovatieve en creatieve manier om te gaan met de huidige en toekomstige maatschappelijke stedelijke uitdagingen. Ik blijf ook mijn verantwoordelijkheid opnemen als coördinerend minister van het actieplan ter preventie van radicalisering. Over de voortgang hiervan zal verder gerapporteerd worden aan het parlement.

Het Agentschap Binnenlands Bestuur (hierna ABB) ondersteunt mij bij al deze hervormingen. Het agentschap evolueert naar een kennisgedreven organisatie die haar middelen en capaciteiten vooral inzet op generieke ondersteuning van de autonome beleidsvoering van de lokale besturen. Het organiseert zich als kenniscentrum dat ook data en informatie voor lokale besturen en andere belanghebbenden verzamelt, verwerkt, analyseert en ontsluit. ABB blijft ook verder investeren op het vlak van beleidsmonitoring: de BBC-rapporten, de Vlaamse en lokale profielschetsen, de financiële profielen, de lokale statistieken, de bestuurskrachtmonitor, de stadsmonitor en de ontwikkeling van een gemeentemonitor. Deze instrumenten bieden steden en gemeenten ruime mogelijkheden tot benchmarking en inzichten met het oog op beleidsverbetering.

II. LIJST VAN AFKORTINGEN

ABB: Agentschap Binnenlands Bestuur

AGB: Autonoom gemeentebedrijf

AIV: Agentschap Informatie Vlaanderen

APB: Autonoom provinciebedrijf

AV: Agentschap Audit Vlaanderen

BBC: Beleids- en beheerscyclus

BBC DR: Digitale rapportering in het kader van de beleids- en beheerscyclus

BVR RPR (= Besluit rechtspositieregeling): Besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en houdende enkele bepalingen betreffende de rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

BVR RPR OCMW: Besluit van de Vlaamse Regering van 12 november 2010 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie en het mandaatstelsel van het personeel van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en houdende de minimale voorwaarden voor sommige aspecten van de rechtspositieregeling van bepaalde personeelsgroepen van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

BVR EPM: Besluit van de Vlaamse Regering van 20 mei 2011 houdende regeling van de externe personeelsmobiliteit tussen sommige lokale en provinciale overheden onderling en tussen sommige lokale en provinciale overheden en diensten van de Vlaamse overheid onderling, en houdende enkele maatregelen ter ondersteuning van de externe personeelsmobiliteit tussen overheden met hetzelfde werkingsgebied

BWHI: Bijzondere Wet tot Hervorming van de Instellingen

Comité CI: Onderhandelingscomité met de representatieve vakbonden voor de ambtenaren van de provinciale en gemeentelijke overheidsdiensten

DLB: Decreet lokaal bestuur

ECG: Expertisecentrum Gemeentesecretarissen

EGTCUM: Expert Group on Territorial Cohesion and Urban Matters

ESF: Europees Sociaal Fonds

ESC: Economische sectorcodes

ESR: Europees stelsel van Nationale en Regionale Rekeningen

EU: Europese Unie

EUKN: Europe's Urban Knowledge Platform

EWI: Departement Economie, Wetenschap en Innovatie

FOD: Federale overheidsdienst

GD: Gemeentedecreet van 15 juli 2005

GRECO: Groep van Staten tegen Corruptie

Gesco: Gesubsidieerde contractueel

HFB: Het Facilitair Bedrijf

HR: Human Resources

ICT: Informatie- en Communicatietechnologie

INR: Instituut voor Nationale Rekeningen

IGS: Intergemeentelijke samenwerkingsvormen

JPI: Joint Programming Initiatives

LB: Lijst van de burgemeester

MAGDA: Maximale gegevensdeling tussen administraties en agentschappen

OCMW: Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn

OCMW decreet: Decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

OD: Operationele doelstelling

OSLO: Open standaarden voor lokale overheden

OVAM: Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij

PeP: Personeelsplan

PROLINK: Pro Linkebeek

SBOV: Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen

SBV: Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing

SERV: Sociaal – Economische Raad van Vlaanderen

SOIA: Strategisch Overleg Internationale Aangelegenheden

SVR: Studiedienst van de Vlaamse Regering

UDG: Urban Development Group

URBACT: European Territorial Cooperation programma voor geïntegreerde duurzame ontwikkeling in steden in Europa.

VGC: Vlaamse Gemeenschapscommissie

Vlofin: Vlaamse Lokale Financiële Beheerders

VO: Vlaamse overheid

VPAO: Verticaal permanent armoede-overleg

VTO: Vorming, Training en Opleiding

VVOS: Vlaamse Vereniging OCMW-Secretarissen

VVP: Vereniging van Vlaamse Provincies

VVSG: Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

Vzw: Vereniging zonder winstoogmerk

III. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

1 Strategische doelstelling: bestuurskrachtige steden en gemeenten met meer bevoegdheden en autonomie

1.1 OD Decentralisatie en subsidiariteit: meer bevoegdheden voor gemeenten

1.1.1 Beleidsmaatregelen genomen in het voorbije werkjaar

Het Vlaams regeerakkoord 2014-2019 legt grote nadruk op sterke steden en gemeenten die over meer eigen beleidsruimte en autonomie beschikken. In dit verband bepaalt het regeerakkoord onder andere: “De Vlaamse Regering engageert zich om, in een paritair (Vlaanderen/lokale besturen) samengestelde commissie, na te gaan op welke terreinen de autonomie van de lokale besturen kan verhoogd worden, met name voor welke concrete bevoegdheden van het lokale bestuursniveau het niet meer of minder nodig is dat Vlaanderen sturend optreedt.”

Najaar 2014 – voorjaar 2015 ging de paritaire commissie (= commissie decentralisatie) onder het voorzitterschap van mijn kabinet aan het werk. In de schoot van 7 inhoudelijke werkgroepen (organieke regelgeving, welzijn, ruimtelijke ordening en leefmilieu, mobiliteit, economie en werk, wonen, vrije tijd), ieder bestaande uit vertegenwoordigers van de Vlaamse regering, de VVSG en de VVP en onder het voorzitterschap van de functioneel bevoegde kabinetten, is nagegaan op welke terreinen, door aanpassing van welke regelgeving en binnen welke termijn, de autonomie van de lokale besturen kan worden vergroot. Tevens is nagegaan op welke wijze de grotere lokale autonomie er dan moet uitzien (afschaffing Vlaamse sturing, soepeler normering, aanpassing administratieve praktijken, ...). Ook is aandacht besteed aan de beleidsvelden/bevoegdheden waarvoor grotere autonomie niet voor alle steden en gemeenten haalbaar is, maar waar deze enkel zou kunnen gelden voor de middelgrote (of de grootste) steden en gemeenten.

De werkzaamheden van de paritaire commissie resulteerden in een eindverslag dat voor elk van de werkgroepen diverse concrete engagementen inhoudt tot vergroting van de beleidsruimte van de lokale besturen. Op 26 juni 2015 is dit eindverslag aan de Vlaamse Regering is voorgelegd en in het najaar van 2015/begin 2016 in diverse commissies van het Vlaams Parlement besproken.

De resultaten van de besprekingen binnen de commissie Decentralisatie moeten uiteraard in de praktijk worden omgezet, hetgeen in een aantal gevallen eerst overleg vergt met andere belanghebbenden. De implementatie van de beslissingen vallen onder de verantwoordelijkheid van de functioneel bevoegde ministers. In het eindverslag is afgesproken dat de paritaire commissie in zijn oorspronkelijke samenstelling de voortgang zal bespreken van de in het eindrapport gemaakte afspraken.

Ik wens nog te benadrukken dat de resultaten van de commissie decentralisatie niet los kunnen gezien worden van andere initiatieven die de Vlaamse Regering neemt. Ik wijs in dat verband op:

- de integratie van een aantal voorwaardegebonden sectorale subsidiestromen in de basisfinanciering van het Gemeentefonds (vanaf 2016);
- het stimuleren van vrijwillige fusies van gemeenten
- het verminderen van het bestuurlijk toezicht
- de afslanking van de provincies

Het gehaal van deze maatregelen situeert zich in de strategische optie tot het versterken van de positie van de lokale besturen en het vergroten van hun beleidsruimte.

1.1.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Zoals afgesproken in het eindrapport van de commissie Decentralisatie zal ik, binnen de schoot van de paritaire commissie, elk jaar een opvolgingsrapport opmaken dat, afspraak per afspraak, duidelijk moet aangeven welke de stand van zaken is wat betreft de uitvoering. Een eerste opvolgingsrapport wil ik in de loop van oktober/november 2016 zowel aan de Vlaamse Regering als aan het Vlaams Parlement aanbieden. Op basis van de genomen regeringsbeslissingen tot en met juli 2016 kunnen alvast de volgende voorlopige conclusies hier worden meegegeven:

- voor zo goed als alle decentralisatie-afspraken is het implementatieproces opgestart;
- meer dan de helft van de fiches zitten reeds in de fase van het formele regelgevingsproces;
- enkele belangrijke dossiers zijn zo goed als volledig afgerond: het decreet van 3 juni 2016 betreffende de wijziging van de organieke regelgeving maakt voor de lokale besturen veel meer maatwerk mogelijk bij hun personeelsbeleid en de organisatie van hun interne werking. Het decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid biedt de gemeenten heel wat instrumenten om een kernversterkend winkelbeleid te kunnen voeren. En door het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juli 2015 bekomen de lokale besturen de handhavingsbevoegdheid van de door de gemeente aangeduide en beheerde grachten van algemeen belang. Ook in het kader van mijn bevoegdheid “wonen” is het regelgevingsproces inzake sommige afspraken reeds ver gevorderd, zo bijvoorbeeld inzake de bevoegdheid van de lokale besturen inzake de leegstaande woningen.

Najaar 2017 zal ik binnen de schoot van de paritaire commissie een tweede opvolgingsrapport opmaken en aan het Vlaams Parlement bezorgen.

1.2 OD Stimuleren van vrijwillige fusies van gemeenten

1.2.1. Beleidsmaatregelen genomen in het voorbije werkjaar

De Vlaamse Regering is ervan overtuigd dat samenvoegingen van gemeenten, indien gewenst door de lokale besturen zelf, een positief effect kunnen hebben op het lokaal bestuur, zowel wat betreft de mogelijkheid van een beter beleid op een ruimer grondgebied, de verhoging van de bestuurskracht als de verbetering van de beheersmatige efficiëntie. Het afgelopen jaar heb ik de diverse ondersteuningsmaatregelen uitgewerkt zoals die opgenomen zijn in het regeerakkoord en in mijn beleidsnota Binnenlands Bestuur. Het betreft de ondersteuning van de lokale besturen bij het gebruik van de lokale bestuurskrachtmonitor, het creëren van een duidelijk regelgevend kader voor fusies en het aanbieden van ondersteuning aan gemeenten die een fusie-operatie overwegen.

Ondersteuning gebruik lokale bestuurskrachtmonitor

De bestuurskrachtmonitor is ontwikkeld door het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen in het kader van het onderzoek ‘Lokale bestuurskrachtmonitoring. Integraal benaderen en meten van lokale bestuurskracht in Vlaanderen’. Het bestaat uit een ruime set van kwantitatieve indicatoren én een reeks “richtvragen” die samen de basis moeten vormen voor een (zelf-)evaluatie door de lokale besturen over hun bestuurskracht. De bestuurskrachtmonitor is een instrument voor zelfevaluatie dat de gemeenten kan ondersteunen om gefundeerde beslissingen te nemen over manieren om hun bestuurskracht te verbeteren. Een samenvoeging van gemeenten kan hierbij als oplossing fungeren.

Het afgelopen werkjaar is de bestuurskrachtmonitor, in een goede samenwerking tussen het Agentschap ABB en de Studiedienst van de Vlaamse Regering, van iedere gemeente digitaal ter beschikking gesteld. Iedere gemeente kan “haar” bestuurskrachtmonitor eenvoudig downloaden van de website van ABB.

Tevens bood mijn administratie het voorbije werkjaar de lokale besturen de mogelijkheid van een externe ondersteuning bij hun zelfevaluatie op basis van de bestuurskrachtmonitor. Dit kreeg vorm door middel van workshops onder de begeleiding van een externe consultant en een bestuurswetenschapper. Dertig gemeenten stelden zich hiervoor kandidaat. Een stuurgroep, samengesteld uit een vertegenwoordiging van mijn kabinet, ABB, de VVSG en de consultant, selecteerde negentien gemeenten om in dit traject te stappen. Uiteindelijk namen zeventien gemeenten aan dit toch wel intensieve traject van zelfevaluatie deel.

De workshops in de gemeenten vonden plaats in het tweede kwartaal van het voorbije werkjaar. Elke gemeente ontving van de opdrachtnemer een eindrapport met inbegrip van een actieplan om de bestuurskracht te vergroten. Dit eindrapport is voor de gemeente dus een beginpunt. De echte waarde van het traject ligt in het vervolgtraject waarbij de gemeente daadwerkelijk aan de slag gaat met de geformuleerde verbetervoorstellen.

(Decreet) vrijwillige samenvoeging van gemeenten

Het Vlaams Parlement keurde op 15 juni 2016 het decreet houdende de regels voor de vrijwillige samenvoeging van gemeenten en tot wijziging van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds, van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, van het Provinciedecreet van 9 december 2005 en van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, goed (BS 19 augustus 2016). Doelstelling van dit decreet is het creëren van duidelijkheid en rechtszekerheid voor die besturen die wensen over te gaan tot een vrijwillige samenvoeging. Het decreet regelt de procedure, de gevolgen en de modaliteiten van een samenvoeging van gemeenten. De belangrijkste krijtlijnen van dit decreet zijn:

- het decreet gaat uit van een vrijwillige samenvoeging van gemeenten, en dus geen door de Vlaamse overheid verplicht opgelegde samenvoeging;
- een tijdelijke mildering van het in totaal verminderd aantal mandatarissen (met maximum 2 schepenen in de eerste bestuursperiode van de nieuwe fusiegemeente en 1 extra schepen in de daaropvolgende bestuursperiode);
- de bepaling van een financiële stimulans (een schuldovername) voor die gemeenten die wensen te fuseren op 1 januari 2019 (maximaal 20 miljoen euro per fusieoperatie en tot maximaal 200 miljoen euro voor het geheel van de vrijwillige fusies). Bovendien bekomt de nieuwe fusiegemeente bepaalde garanties m.b.t. haar aandeel in het Gemeentefonds;
- het decreet bevat ten slotte specifieke bepalingen omtrent het personeel en de financiën/fiscaliteit van de betrokken gemeenten.

Toelichtende nota

Er is ten slotte een toelichtende nota uitgewerkt en gepubliceerd die de lokale (politiek) verantwoordelijken duiding wil geven bij het Vlaamse ondersteuningsbeleid inzake vrijwillige fusies, inzicht wil verschaffen in de verschillende stappen die de gemeenten moeten zetten willen ze vanaf 1 januari 2019 fuseren, en handvaten aanreikt die hen kunnen helpen in het beslissingsproces om al dan niet een fusieoperatie aan te gaan.

1.2.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Het volgende werkjaar wil ik, zonder dat nieuwe instrumenten zullen worden uitgewerkt, verder gaan met mijn ondersteuningsbeleid ten aanzien van het versterken van de bestuurskracht van de lokale besturen en/of het stimuleren van vrijwillige fusies.

Lokale bestuurskrachtmonitoring

Nog dit najaar verwacht ik van de uitvoerders van het ondersteuningsaanbod (consultant Idea Consult en vertegenwoordigers van diverse universiteiten) een syntheserapport over dit ondersteuningsaanbod. Het zal aanbevelingen en voorstellen bevatten tot eventuele bijsturing van het instrument van de bestuurskrachtmonitor en/of het vervolg van het externe consultancy-aanbod. Ik verwacht ook een luik met conclusies en aanbevelingen tot verhogen van de bestuurskracht zoals die uit de begeleidingen naar voren zijn gekomen, niet per gemeente, maar op een algemeen niveau.

Dit eindrapport zal ter beschikking worden gesteld van alle gemeenten. Afhankelijk van de conclusies, van de beschikbare budgettaire ruimte én van de eventuele verdere interesse van de lokale besturen zal deze externe consultancy al dan niet worden gecontinueerd.

(Decreet) vrijwillige samenvoeging van gemeenten

Het opgemaakte regelgevende kader (zie hierboven) zal worden geïntegreerd in het decreet lokaal bestuur.

De essentie van de werkzaamheden zal komen te liggen in het ondersteunen van eventuele samenvoegingen. De Vlaamse Regering heeft zich inderdaad geëngageerd om de voorbereidingstrajecten in de gemeenten die vrijwillig wensen te fusioneren per 1 januari 2019 maximaal te ondersteunen zodat de nieuwe gemeente succesvol van start kan gaan na de lokale verkiezingen van oktober 2018. De afgelopen maanden hebben inderdaad 4 gemeenten publiekelijk te kennen gegeven een fusie per 1/1/2019 te zullen onderzoeken. Het betreft de gemeenten Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek in Limburg enerzijds en de gemeenten Kruishoutem en Zingem in Oost-Vlaanderen anderzijds.

De ondersteuning vanuit mijn administratie ten aanzien van de gemeenten die daadwerkelijk een vrijwillige fusie willen doorvoeren zal diverse vormen aannemen:

- op vraag zal mijn administratie waar mogelijk in de concrete fusie-gevallen de operatie ondersteunen;
- samen met mijn collega bevoegd voor financiën en begroting zal ik de operatie “overname schulden” grondig voorbereiden, met de betrokken lokale besturen en de betrokken bankinstellingen;
- daar waar nodig zal ik overleg plegen met de bevoegde federale collega’s (in de eerste plaats de ministers van Binnenlandse Zaken en Maatschappelijke Integratie) om de aspecten met o.a. de politiezones, de hulpverleningszones, de burgerlijke stand enz. aan te pakken;
- ten slotte zal mijn administratie de “toelichtende nota” uitbreiden tot een “draaiboek fusies”. Dit moet lokale initiatiefnemers een hulpinstrument bieden bij de effectieve voorbereiding van een besliste fusie.

Een fusietraject is als specifiek veranderingstraject context gebonden en zal aangestuurd worden door de lokale veranderingsmanager(s). Het draaiboek kan nooit een antwoord bieden op alle mogelijke specifieke situaties, maar het zal de lokale initiatiefnemers handvaten aanreiken om dit belangrijke veranderingstraject te begeleiden, door op generiek niveau en per deelthema aan te geven welke handelingen zeker noodzakelijk zijn. Zo wordt nagegaan wat het regelgevend

kader bepaalt, welke elementen door de gemeente zeker geregeld moeten worden, met welke timing rekening moet worden gehouden, etc. Het draaiboek zal ook de nodige contactgegevens van sectorexperts bevatten, frequent gestelde vragen, tips en praktijkvoorbeelden.

1.3 OD Versterken van de dynamiek van regiovorming

1.3.1 Beleidsmaatregelen genomen in het voorbije werkjaar

Naast het stimuleren en faciliteren van vrijwillige fusies, heb ik ook maatregelen genomen die gericht zijn op het verminderen van de intermediaire structuren. Vanuit deze bekommernis heeft het Vlaams Parlement op mijn initiatief het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking aangepast. Door de beperking op meervoudige doelstellingen op te heffen, wil ik vermijden dat er telkens een nieuw samenwerkingsverband moet worden opgericht om een bepaalde taak te kunnen uitvoeren, die ook in een reeds bestaand samenwerkingsverband kan worden ondergebracht.

Tijdens de vorige regeerperiode werd een inventaris opgebouwd van alle lokale samenwerkingsverbanden. Om te vermijden dat een soortgelijke, arbeidsintensieve oefening moet worden herhaald binnen x-aantal jaar, ontwikkelde ABB een webportaal. Via dat portaal kunnen lokale besturen zelf wijzigingen aanbrengen aan bestaande samenwerkingsverbanden, samenwerkingsverbanden die niet langer actief zijn uit de inventaris schrappen of nieuwe samenwerkingsverbanden toevoegen. Zo wil ik de inventaris actueel blijven houden.

1.3.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Ik wil blijven streven naar zoveel mogelijk samenvallende samenwerkingsverbanden en zo weinig mogelijk intermediaire niveaus. De aanpassing van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking was daartoe een belangrijke stap.

In het nieuwe Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing is een onderzoekstraject opgenomen inzake bestuurlijke arrangementen voor bovenlokale/stadsregionale vraagstukken. Enkele aspecten die daarbinnen onderzocht kunnen worden, zijn bv. de wenselijkheid, haalbaarheid en mogelijke scenario's om in Vlaanderen werk te maken van de vorming van bovenlokale bestuursvormen of de mogelijke vormgeving van een financiële verevening tussen gemeenten in een bepaalde regio.

Op basis van de resultaten van dit onderzoekstraject zal worden beoordeeld welke beleidsmaatregelen verder wenselijk zijn in het kader van de regiovorming.

1.4 OD Afslanking van de provincies

1.4.1 Beleidsmaatregelen genomen in het voorbije werkjaar

De vereenvoudiging van het bestuurlijk landschap in Vlaanderen, waarbij het accent ligt op enerzijds een sterker lokaal bestuursniveau met meer bevoegdheden en beleidsvrijheid én anderzijds een meer kaderstellende Vlaamse overheid, impliceert eveneens een afslanking van het provinciaal bestuursniveau. De voorbije periode zijn hiertoe, conform het regeerakkoord, belangrijke beslissingen genomen:

- een principiële beslissing is genomen tot het halveren van het aantal provincieraadsleden en het terugbrengen van het aantal gedeputeerden per provincie tot vier vanaf de volgende provinciale bestuursperiode;
- het Vlaams Parlement besliste reeds (decreet van 13 mei 2016; BS 17 juni 2016) tot een wijziging van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking dat o.a. een verplichte

- uittreding van de provinciebesturen uit de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden vooropstelt uiterlijk op 31 december 2018;
- tenslotte keurde de Vlaamse Regering op 26 juli 2016 het ontwerp van decreet houdende de vernieuwde taakstelling en de gewijzigde financiering van de provincies definitief goed. Dit ontwerp van decreet zal dit najaar ter bespreking aan het Vlaams Parlement worden aangeboden.

Dit ontwerp van decreet regelt in de eerste plaats de aanpassing van de omschrijving van de provinciale taakstelling. Meer bepaald wordt artikel 2 van het provinciedecreet van 9 december 2005 aangepast in die zin dat expliciet wordt gemaakt dat de provincies geen taken en bevoegdheden kunnen uitoefenen in aangelegenheden vermeld in de artikelen 4 en 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Sectorale decreten/decreetsbepalingen die de provincies bevoegdheden toekennen in deze aangelegenheden worden expliciet opgeheven (meer bepaald in de sectoren jeugd, cultuur, sport en welzijn) en voor bepaalde sectorale decreten (flankerend onderwijsbeleid, gelijke kansen) wordt het toepassingsgebied beperkt tot de afgeslankte provinciale bevoegdheden. Door de provincies voortaan te laten focussen op de grondgebonden bevoegdheden wordt de taakstelling van de provincies verder aangescherpt.

Het ontwerp van decreet bepaalt in de tweede plaats de aangepaste wijze van financiering van de provincies. Het ontwerp voorziet in de gedeeltelijke integratie van de provinciale opcentiemen op de onroerende voorheffing in een verhoogde Vlaamse basisheffing en het vastleggen van maximumtarieven voor de onroerende voorheffing in elke Vlaamse provincie gedurende een periode van vijf aanslagjaren. Deze gewijzigde financiering is nodig om praktisch gevolg te kunnen geven aan de verminderde taakstelling van de provincies. De extra inkomsten die de Vlaamse overheid op deze manier verwerft, worden aangewend ter financiering (door de lokale overheden en door de Vlaamse overheid zelf) van de overgehevelde persoonsgebonden bevoegdheden, taken en instellingen. De eerste vijf jaar na de inwerkingtreding van dit decreet wordt de onroerende voorheffing beperkt tot een maximumtarief. Voor de belastingplichtige is dit een fiscaal neutrale operatie.

Het ontwerp van decreet verschaft de nodige basis voor de overdracht van de personeelsleden (met hun rechten), de roerende en onroerende goederen en alle mogelijke rechten en plichten die verband houden met de overdracht van de bevoegdheden.

Ten slotte werd, na overleg tussen de functioneel bevoegde Vlaamse ministers met de vertegenwoordigers van de provincies én van de betrokken steden/gemeenten, het exacte bedrag (95 miljoen euro) bepaald dat gepaard gaat met de over te dragen “persoonsgebonden aangelegenheden”.

1.4.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Zoals hoger vermeld zal het ontwerp van decreet “houdende de vernieuwde taakstelling en de gewijzigde financiering van de provincies” dit najaar aan het Vlaams Parlement worden bezorgd voor bespreking en stemming.

Verder staan de komende 15 maanden vooral in het teken van de eigenlijke implementatie van de concrete overdracht van de bevoegdheden, het personeel en het bijbehorend (on-)roerend patrimonium en rechten en verplichtingen. Per 1 januari 2018 moeten de betrokken functionele Vlaamse administraties/ministers én de betrokken steden en gemeenten de taken/instellingen daadwerkelijk overnemen (en zijn de betrokken provinciebesturen hier niet langer voor bevoegd).

Het spreekt voor zich dat de belangrijkste beslissingen in dit verband moeten genomen worden door de overnemende administraties/besturen: binnen welke organisatorische structuur worden de over te nemen taken/instellingen ingebed? Waar wordt het personeel gehuisvest? Welke ICT-programma's worden overgenomen? Welke inhoudelijke beleidslijnen worden uitgestippeld?

Ik zal, samen met mijn administratie ABB, een coördinerende rol op mij nemen in de implementatie van dit project. Zeer binnenkort zal ik een concreet (en permanent te actualiseren) transitieplan aan de Vlaamse Regering én aan de ontvangende besturen voorleggen met daarin voorname aandacht voor:

- de noodzakelijk te nemen beslissingen door de ontvangende besturen, met de te halen timing;
- de projectstructuur die moet toelaten dat alle betrokkenen permanent de nodige afspraken maken en informatie bekomen; Mijn administratie zal alvast het voorzitterschap opnemen van de centrale ambtelijke werkgroep;
- de oplijsting van de generieke elementen in dit transitieverhaal die zullen worden opgenomen door mezelf en de administratie ABB. Het betreft in hoofdzaak generieke aspecten inzake het provinciaal personeel dat overkomt naar de Vlaamse overheid (met inbegrip van een tweede pensioenpijler voor de contractuele medewerkers), inzake het over te nemen onroerend patrimonium én de voorbereidingen van de begrotingsopmaak 2018 voor zowel de Vlaamse entiteiten als de betrokken steden en gemeenten (met onder meer de definitieve verdeling onder de "ontvangende entiteiten" van de 95 miljoen euro dit gepaard gaat met deze operatie).
- De afslanking van de provincies heeft tot gevolg dat alle Vlaamse gemeenten hun tarief inzake opcentiemen op de onroerende voorheffing moeten aanpassen. Ook de provincies moeten hun huidige tarieven laten zakken. Dit om qua impact neutraal te zijn voor de belastingplichtige. Ik zal in mijn jaarlijkse omzendbrief met budgetinstructies voor de gemeenten de lokale besturen duidelijk informeren over wat er van hen verwacht wordt en welk tarief zij voortaan dienen te hanteren, in uitvoering van het provinciedecreet.

2 Strategische doelstelling: Vlaanderen en de gemeenten: samen besturen in vertrouwen

2.1 OD Vereenvoudiging van het administratief toezicht en de afschaffing van het goedkeuringstoezicht

2.1.1 Beleidsmaatregelen genomen in het voorbije werkjaar

Het regeerakkoord gaat uit van een verdere vereenvoudiging van het administratief toezicht, van het afschaffen van het goedkeuringstoezicht en van het inperken en vereenvoudigen van de bestuurlijke regels, rekening houdend met de voortschrijdende digitalisering. In mijn beleidsnota preciseerde ik dat de toezichtprocedure vereenvoudigt en maximaal eenvormig wordt, met zo kort mogelijke termijnen van toezicht en dit alles in functie van de rechtszekerheid, de duidelijkheid en de gebruiksvriendelijkheid van de procedures. Het beginsel van eenheid van toezicht staat voorop.

Ik onderzocht hoe het toezicht geoptimaliseerd kon worden en pleegde daarover overleg met de provinciegouverneurs en de VVSG. De resultaten daarvan verwerkte ik in een conceptnota "Hervorming bestuurlijk toezicht – toelichting wijzigingsvoorstellen" die de regering op 27 mei 2016 heeft goedgekeurd. De conceptnota gaat uit van volgende krachtlijnen:

- inperken van het goedkeuringstoezicht
- verder afbouwen van het systematisch toezicht ten voordele van klachtentoezicht;

- maximale digitalisering met onder andere een publicatieplicht op de webtoepassing van de gemeente die de klassieke meldingsplicht vervangt, die voor iedereen de relevante informatie over het lokaal beleid toegankelijker maakt en die de materiële dossierstroom tussen de besturen en de toezichthoudende overheid vermindert;
- snellere en meer transparante toezichtprocedures door onder andere afschaffing van de tweetrapsprocedure (schorsing gouverneur / vernietiging minister). Slechts één instantie (minister of gouverneur) zal als toezichthoudende overheid optreden met slechts nog één maatregel (rechtstreekse vernietiging);
- door de inkorting van termijnen van toezicht en introductie van een systeem van “nietigheid van rechtswege” ingeval het in gebreke gesteld bestuur blijft stilzitten;
- één uniek adres voor indiening van klachten.

2.1.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

De hervorming van het toezicht volgens de krachtlijnen van de conceptnota zal ik vertalen in het decreet lokaal bestuur (cf. infra 3.6) en verder concretiseren in een uitvoeringsbesluit.

2.2 OD Toepassing taalwetgeving in de randgemeenten en uitvoeren van taaltoezicht

2.2.1. Beleidsmaatregelen genomen in het voorbije werkjaar

Ik kijk strikt toe op de correcte toepassing van de taalwetgeving in de bestuurshandelingen van de randgemeenten en het taalgebruik in de zittingen van de gemeenteraden. Dit gebeurt steeds in nauw overleg met de gouverneur van Vlaams-Brabant, commissaris van de Vlaamse en federale Regering. Een ambtenaar van ABB woont steeds de gemeenteraden bij van de faciliteitengemeenten, met uitzondering van Wemmel en Drogenbos, waar zich weinig problemen voordoen. De ambtenaar brengt onmiddellijk verslag uit bij de gouverneur van Vlaams-Brabant, bij de administrateur-generaal van ABB en bij mijzelf. Op deze manier ben ik snel en correct geïnformeerd over gemeentelijke beslissingen en kan ik optreden als dat nodig zou zijn.

In vergelijking met de voorgaande jaren is er het afgelopen jaar weinig aanleiding geweest om in het kader van het bestuurlijk toezicht maatregelen te nemen die betrekking hadden op de naleving van de taalwetgeving. Alleen in Kraainem was een incident bij de milieud adviesraad. De gouverneur van Vlaams-Brabant heeft in een brief van 14 december 2015 de voorzitter gewezen op de taalwetgeving. Een gemeentelijke adviesraad wordt immers altijd beschouwd als een binnendienst van de gemeente. Dat betekent dat alle communicatie tussen de leden van de milieud adviesraad, zowel schriftelijk als mondeling, in het Nederlands moet gebeuren. Wanneer een inwoner van de gemeente een getuigenis komt afleggen in een adviesraad, kan de betrokkene dat wel in het Frans doen, maar de beraadslaging en de verslaggeving moeten in het Nederlands gebeuren. Als besluiten van de gemeenteraad gebaseerd zijn op adviezen of documenten die niet voldoen aan de taalwetgeving, dan zal tegen deze besluiten worden opgetreden. Het college van burgemeester en schepenen te Kraainem werd eveneens op de hoogte gebracht van deze brief.

De problematiek van de niet-benoeming van de voorgedragen kandidaat-burgemeester in Linkebeek, is nog steeds een aandachtspunt.

Ik herneem de historiek als vermeld in mijn vorige beleidsbrief tot aan de benoeming van de heer De Bruycker op 4 oktober 2015.

De heer Eric De Bruycker was een van de twee verkozen gemeenteraadsleden van de lijst PROLINK, die binnen die lijst de meeste voorkeurstemmen had behaald. Hij legde zijn eed als burgemeester van Linkebeek af op 5 oktober 2015.

Op 26 oktober 2015 vroegen de gemeenteraadsleden van de lijst LB het ontslag van de nieuwe burgemeester. Toen deze daar niet op inging, dienden zij zelf collectief hun ontslag als gemeenteraadslid in. Aangezien er uiteraard niet voldoende opvolgers waren om deze gemeenteraadsleden te vervangen, werd ook beslist om op 13 december 2015 buitengewone verkiezingen te houden. Er werden op die datum 13 nieuwe gemeenteraadsleden en drie schepenen verkozen. Op basis van de verkiezingsuitslag werden deze mandaten allemaal toegewezen aan de kandidaten van de lijst LB. De drie schepenzetels gingen opnieuw naar dezelfde kandidaten, namelijk de heren Thiéry, Ghequière, en mevrouw Geeurickx.

Ondertussen had de heer De Bruycker mij met een brief van 19 november 2015 zijn ontslag als burgemeester aangeboden. De gemeenteraad kon bijgevolg opnieuw een nieuwe kandidaat-burgemeester voordragen. Op 29 februari 2016 heeft de gemeenteraad van Linkebeek beslist om opnieuw de kandidatuur van de heer Thiéry te bevestigen en hem aan te stellen als waarnemend burgemeester. Beide gemeenteraadsbeslissingen heb ik op 1 maart 2016 vernietigd, en, gevolg gevend aan de voordracht van de heer Thiéry als kandidaat-burgemeester, heb ik op 21 april 2016 beslist om hem niet te benoemen tot burgemeester.

De heer Thiéry heeft bij de Raad van State beroep aangetekend tegen de vernietiging van de gemeenteraadsbeslissingen van 29 februari 2016. Ik wacht de uitspraak van de Raad van State af. Ik zal dit dossier consequent blijven opvolgen in overleg met de gouverneur van Vlaams-Brabant.

2.2.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Ik zal blijven waken over de correcte toepassing van de taalwetgeving in bestuurshandelingen van de facilitaire gemeenten in de Vlaamse rand rond Brussel en het taalgebruik in de zittingen van de gemeenteraden. Daarom blijft een ambtenaar van ABB de vergaderingen van deze gemeenten bijwonen zodat ik onmiddellijk een verslag ontvang en snel kan optreden wanneer dit nodig is.

Ook eventuele klachten van raadsleden of burgers zullen nauwlettend worden onderzocht.

Ik blijf een correcte en loyale houding van de lokale bestuurders vragen, in het bijzonder van de burgemeesters, ook bij de toepassing van de taalwetgeving.

Ik zal het benoemingsdossier van de burgemeester in Linkebeek consequent opvolgen.

2.3 OD Efficiënt en wederkerig uitwisselen van beleidsinformatie

2.3.1 Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Ter ondersteuning van de strategische beleidsvoering van de lokale besturen, is het uiterst belangrijk om steeds sterker in te zetten op het verzamelen en ter beschikking stellen van beleidsinformatie. Het voorbije werkjaar heb ik hiertoe verschillende initiatieven genomen. Zo zijn de financiële gegevens van de lokale besturen nu als open data beschikbaar, de gegevens van de lokale bestuurskrachtmonitor zijn geactualiseerd en is er een nieuwe versie van de Vlaamse profielschets verschenen.

Daarnaast heb ik aan een aantal lokale besturen begeleiding aangeboden bij het toepassen van de lokale bestuurskrachtmonitor. Een evaluatie van die begeleiding is gepland (zie ook supra 1.2. OD Stimuleren van vrijwillige fusies van gemeenten).

2.3.2 Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Het is mijn intentie de uitwisseling van beleidsinformatie van en over lokale besturen doorlopend te verbeteren.

Zo plan ik een “gemeentemonitor” die ik in het voorjaar 2018 wil aanbieden aan de lokale besturen. Deze gemeentemonitor is een omgevingsscanner, die de brede omgeving van het lokale bestuur in kaart brengt. De besturen kunnen de monitor gebruiken om de omgevingsanalyse die ze maken ter voorbereiding van het volgende meerjarenplan te onderbouwen. De monitor wordt aangeboden aan alle Vlaamse gemeenten, met uitzondering van de 13 centrumsteden. Voor hen gebeurt een actualisatie van de stadsmonitor. De gemeentemonitor zal gelijktijdig met een nieuwe editie van de stadsmonitor verschijnen in het voorjaar 2018 (zie ook infra 5.3 OD De uitbouw van ‘aantrekkelijke, leefbare en creatieve steden’ faciliteren en ondersteunen en 7.2 OD Uitbouw studiedienst en procesbegeleiding voor lokale besturen). In het najaar van 2016 voorzie ik tevens in een actualisatie van de gemeentelijke profielschetsen.

Om de ontsluiting van beleidsinformatie verder te verbeteren, werkt ABB samen met de SVR. Er is overleg met het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media en het departement Informatie Vlaanderen. Op deze manier stemt ABB af met initiatieven vanuit andere entiteiten van de Vlaamse overheid die betrekking hebben op gegevensuitwisseling naar lokale besturen.

2.4 OD Audit Vlaanderen en de lokale besturen

2.4.1 Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Sinds 1 januari 2014 is Audit Vlaanderen operationeel en voert dit “sui generis agentschap” audits uit binnen de Vlaamse lokale besturen (gemeenten, OCMW's, provincies en hun publiekrechtelijke verzelfstandigde agentschappen). Audit Vlaanderen, luik lokale besturen, heeft zich de afgelopen 2,5 jaar op korte termijn een degelijke reputatie weten op te bouwen als onafhankelijke partner van de lokale besturen in het verbeteren van hun interne controle/organisatiebeheersing.

In 2015 publiceerde Audit Vlaanderen haar eerste drie “globale rapporten”, en dit n.a.v. de eerste 50 algemene “organisatie-audits”, de thema-audit inzake gemeentelijke belastingen en retributies én n.a.v. een detectie-audit. Deze rapporten bevatten overkoepelende vaststellingen en aanbevelingen die ook voor alle andere lokale besturen relevant kunnen zijn voor de verdere professionalisering van hun interne organisatiebeheersing. Bovendien hebben ABB, Audit Vlaanderen en de provinciegouverneurs samen het initiatief genomen om de belangrijkste vaststellingen van deze globale rapporten toe te lichten tijdens een studienamiddag in elke Vlaamse provincie. Ook kwamen aan de hand van praktijkcases/praktijkgetuigenissen verbeterpunten aan bod en werden er handvaten aangereikt om concrete acties op te zetten binnen het lokaal bestuur die leiden tot een permanente verbetering van de organisatiebeheersing. Deze studienamiddagen vonden plaats in maart en april 2016 en bereikten in totaal meer dan 700 deelnemers binnen het lokale werkveld.

Tot slot in er het afgelopen werkjaar substantiële vooruitgang geboekt in het kader van een goede samenwerking met alle actoren binnen het brede veld van toezicht, controle, audit. Dit met het oog op de realisatie van “single audit”, waarbij de werkzaamheden van de verschillende controle-actoren op elkaar zijn afgestemd. Audit Vlaanderen heeft zijn relatie met Audio en de bij Audio aangesloten lokale besturen geregeld in een intentiebrief, net als zijn relatie met de provincie Antwerpen. Ook de relatie met de bedrijfsrevisoren en het Rekenhof is geregeld in een afsprakennota. Er is eveneens een samenwerkingsovereenkomst afgesloten tussen AV en de Interne Audit van de stad Gent. Eerder bestond reeds een samenwerkingsovereenkomst met ABB.

2.4.2 Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Het verzekeren, samen met de minister-president, van de mogelijkheid dat Audit Vlaanderen verder in alle onafhankelijkheid audits kan blijven uitvoeren en haar rol van partner van het lokale management en bestuur kan blijven spelen, is ook voor het volgend jaar het voornaamste aandachtspunt. In de context van de 'single audit' is het wenselijk dat Audit Vlaanderen, naast de reeds afgesloten samenwerkingsovereenkomsten, ook een samenwerkingsovereenkomst afsluit met de interne auditdiensten van de stad en het OCMW Antwerpen. De gesprekken hiertoe zijn ver gevorderd.

2.5 OD Digitalisering

2.5.1 Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Het afgelopen werkjaar heb ik verder ingezet op de digitale uitwisseling van bestuurlijke informatie en documenten tussen Vlaanderen en de lokale besturen.

Wat de digitale rapportering van de BBC-beleidsrapporten betreft (meerjarenplan, budget, jaarrekening), worden deze door de lokale besturen niet meer via het digitaal loket aan ABB bezorgd. Na intens overleg met de leveranciers van de boekhoudpakketten worden deze vandaag veelal rechtstreeks vanuit de lokale boekhoudsoftware toegestuurd aan de ABB-server. Dit is zowel gebruiksvriendelijker voor de verantwoordelijken binnen de lokale besturen als een garantie op minder fouten. Ook wat betreft de digitale communicatie van de Vlaamse overheid naar de lokale besturen (en eigenlijk naar alle belanghebbenden) zijn er belangrijke stappen vooruit gezet. Op de ABB-website zijn sinds dit werkjaar niet alleen door ABB pre-gedefinieerde rapporten en analyses beschikbaar over lokale financiën, maar kan eenieder met de "analyse-tool" gericht gegevens opvragen over de financiële situatie van de (individuele) lokale besturen. Ten slotte zijn op dezelfde ABB-website, via de link "open data" ook de basisgegevens van de beleidsrapporten van alle lokale besturen ter beschikking. Het INR (Instituut voor Nationale Rekeningen) alsook financiële instellingen maken hier gebruik van voor hun analyses van de lokale financiën.

Ook voor de eredienstbesturen werd het pad geëffend voor digitale communicatie in het kader van het bestuurlijk toezicht. Eredienstbesturen moeten ook naar de Vlaamse overheid (gouverneur/ ABB) diverse documenten sturen, voornamelijk financiële documenten (budget, jaarrekening) notulen van vergaderingen en documenten m.b.t. de verkiezing van de bestuursorganen. Met een besluit van de Vlaamse Regering van 25 maart 2016 kan dit nu ook rechtsgeldig op een digitale manier gebeuren. Bijna de helft van de eredienstbesturen (766 besturen of 41,6%) maken reeds gebruik van digitale oplossingen en zijn hiermee geholpen in hun communicatie met de Vlaamse overheid.

Daarnaast blijft het digitaal loket Mijn Binnenland een belangrijk instrument van digitale gegevensuitwisseling. Het loket wordt ondertussen door alle gemeente-, district-, provincie- en OCMW-besturen gebruikt voor het bestuurlijk toezicht.

Ik drijf verder de inspanningen op om ook andere processen binnen het beleidsveld Binnenlands Bestuur te vereenvoudigen en te digitaliseren. Dit gebeurt volledig conform de principes van Vlaanderen Radicaal Digitaal en in samenspraak met alle relevante belanghebbenden. Begin 2016 werd o.m. gestart met een project rond het toekennen van burgerlijke eretekens en nationale orden waarvoor tegen eind 2016 een toepassing wordt ontwikkeld.

Verder verkende ik innovatieve manieren om efficiënt informatie met betrekking tot lokale besluiten uit te wisselen. In dit kader hebben mijn diensten een overheidsopdracht gelanceerd, die gegund werd aan iMinds. Doel van het project is om een methodiek te ontwikkelen om relevante data uit authentieke lokale besluiten op een gestructureerde manier te verzamelen en vlot ter beschikking te stellen van burgers, ondernemers, organisaties en andere overheden. Het project gaat op zoek naar een aanpak die meervoudige en onnodige registratie van gegevens bij lokale besturen vermijdt door de gegevens zo dicht mogelijk bij de bron te beheren. Via gelinkte open data is het mogelijk om gegevens uit verschillende open databronnen met elkaar te verbinden. De resultaten van het onderzoek tonen aan dat de methode van gelinkte open data het lokale notulenbeheer sterk kan vereenvoudigen, het eenvoudiger maakt om te rapporteren aan derde partijen en kan bijdragen tot kwaliteitsvollere lokale regelgeving.

Om deze en toekomstige digitaliseringsambities te faciliteren, zal ik bij de opmaak van het decreet lokaal bestuur aandacht besteden aan de digitaalvriendelijke formulering van de decreetsbepalingen.

Tenslotte, wat betreft het gebruiksvriendelijk aanbieden van beleidsinformatie aan lokale besturen werden ook stappen vooruit gezet. Zo werden de BBC-data als open data ter beschikking gesteld en wordt onderzocht hoe ook de resultaten van de stadsmonitor open gesteld kunnen worden.

2.5.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Het komende werkjaar wil ik verder gaan op de ingeslagen weg en inzetten op efficiënte en open communicatie en informatiedeling. Voortbouwend op de resultaten van het project 'Lokale besluiten als gelinkte open data' wil ik de gegevensontsluiting van en over de lokale besturen optimaliseren. Zo wil ik op termijn het doorsturen van besluiten aan de toezichthoudende overheid vervangen door het publiceren van die besluiten als gelinkte data en zo een elektronische lokale codex creëren. Dit concept zal gedurende het komende werkjaar getest worden in pilootbesturen.

Ik wil daarbij starten met het gestructureerd verzamelen van informatie over lokale mandaten uit deze gelinkte besluiten en op die manier het bijhouden van de mandatendatabank op een efficiënte decentrale wijze organiseren. Ik bekijk welke andere data op deze manier kunnen verzameld en ontsloten worden. Er zal daarvoor ook overleg gepleegd worden met de sectorale administraties die specifiek toezicht uitoefenen en die lokale (beleids)informatie verzamelen, zodat ook deze informatiestromen op eenzelfde efficiënte manier kunnen georganiseerd worden. Lokale Besluiten als Gelinkte Open Data zal in nauw contact met het Agentschap Informatie Vlaanderen verder gerealiseerd worden. Zo integreren we de ontwikkelde semantische standaarden in OSLO en maken we gebruik van MAGDA.

Mijn administratie zal ook het komende jaar bij nieuwe en bestaande regelgeving systematisch toetsen of bepalingen digitaalvriendelijk geformuleerd zijn in functie van het mogelijk maken van vereenvoudigde en gedigitaliseerde dienstverlening en zal verder werken aan vereenvoudigde en digitale transacties binnen het beleidsveld Binnenland Bestuur. Zowel bij het ontwerpen van digitaalvriendelijke regelgeving als bij het realiseren van digitale oplossingen zal ook bijzondere aandacht besteed worden aan informatieveiligheid en de bescherming van privacygevoelige gegevens.

2.6 OD De gouverneurs in een coördinerende en bemiddelende rol

2.6.1. Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Ik heb het jaarlijks activiteitenverslag van de gouverneurs inzake hun activiteiten die kaderen binnen hun coördinerende rol ter kennisgeving voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Naar aanleiding van de toelichtingen van de Vlaamse gouverneurs over hun activiteiten op 24 maart 2015 in de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid van het Vlaams Parlement, werd tussen de gouverneurs en de commissie afgesproken om de uitvoerige bespreking van de activiteitenverslagen van de gouverneurs vanaf dat ogenblik slechts om de twee jaar te laten plaatsvinden.

2.6.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

In het volgende werkjaar staat opnieuw een gedachtewisseling met de gouverneurs over hun activiteiten geagendeerd in de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid van het Vlaams Parlement.

3 Strategische doelstelling: efficiënt en democratisch georganiseerde lokale besturen

3.1 OD Integratie OCMW in gemeente

3.1.1 Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Op 16 januari 2015 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan een eerste conceptnota betreffende de 'integratie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn in de gemeentebesturen: inhoudelijke en proces-gerelateerde krijtlijnen'. Dit concept ging uit van een volledige inkanteling van het OCMW in de gemeente en waarbij het OCMW als afzonderlijke rechtspersoon zou verdwijnen. Opdat de lokale besturen zich zo goed mogelijk kunnen voorbereiden en om vanaf 1 januari 2019 volgens dit nieuwe organisatieconcept te werken, gaf de conceptnota aan dat het de voorkeur verdient dat de lokale besturen snel en voor het einde van 2017 de nieuwe organieke regelgeving zouden kennen.

Een cruciale voorwaarde om dit concept te kunnen uitwerken, was dat de federale overheid de OCMW-wet wijzigde. Opdat het Vlaams Parlement tijdig over het beoogde vernieuwde organieke kader zou kunnen stemmen, was het nodig dat de federale overheid voor juli 2015 het engagement zou opnemen om de nodige aanpassingen te doen aan de federale regelgeving, en deze federale regelgeving voor juli 2016 effectief zou zijn aangepast.

Nadat in mei 2016 gebleken is dat deze vereiste federale wetswijziging zou uitblijven, heb ik dadelijk een tweede aangepaste conceptnota uitgewerkt over de verdere integratie van het OCMW en de gemeente maar waarbij het OCMW zijn rechtspersoonlijkheid behoudt.

De regering stemde op 13 mei 2016 in met deze aanvullende conceptnota over de organieke uitwerking voor de integratie van het OCMW en de gemeentebesturen. Deze conceptnota houdt vast aan de doelstellingen (o.a. het kunnen voeren van een geïntegreerd lokaal sociaal beleid) en randvoorwaarden (o.a. waarborgen voor het respect voor de persoonlijke levenssfeer) zoals ze werden geformuleerd in de conceptnota van januari 2015. Door het ontbreken van de nodige federale wetswijzigingen, krijgt de integratie van het OCMW en gemeente wel op een andere manier juridisch en organiek vorm waarbij rekening blijft gehouden worden met de juridische realiteit van twee afzonderlijke rechtspersonen.

De kern van het aangepaste concept is dat, met behoud van de eigen rechtspersoonlijkheid van het OCMW, de verdergaande integratie tussen gemeente en OCMW (organiek) in het decreet lokaal bestuur gebeurt door

- een politieke integratie: de leden van de gemeenteraad zijn ook de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn, de leden van het college van burgemeester en schepenen zijn ook de leden van het vast bureau, de voorzitter van het vast bureau is een verkozen of van rechtswege lid van het college van burgemeester en schepenen en tevens voorzitter van het bijzonder comité van de sociale dienst;
- een ambtelijke integratie: één algemeen directeur, die zowel de gemeentelijke als de OCMW-administratie leidt en één financieel directeur voor zowel het OCMW als de gemeente.

3.1.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

De geformuleerde beleidsintentie krijgt zijn beslag in het decreet lokaal bestuur. Er wordt naar gestreefd het voorontwerp van decreet tegen begin 2017 aan de Vlaamse Regering voor te leggen met het oog op de eerste principiële goedkeuring (zie ook infra 3.6 OD Decreet Lokaal Bestuur).

3.2 OD Personeelsbeleid inzetten ten behoeve van bestuurskracht

3.2.1 Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Organieke regelgeving en personeel

Op 25 mei 2016 nam het Vlaams Parlement het decreet tot wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn aan. Met dit decreet wil ik de lokale en provinciale besturen meer autonomie geven met betrekking tot hun interne organisatie en personeelsbeleid. Het betreft een voorafname op het decreet lokaal bestuur en beperkt zich tot thema's met een prioritair karakter die in hoofdorde het personeel van gemeenten, provincies en OCMW's betreffen. Het regelt meer autonomie waarbij de bevoegdheidsverdeling ten aanzien van personeelsaangelegenheden wordt herzien, ruime delegatiemogelijkheden worden vastgesteld en meer vrijheidsgraden inzake personeelsbeleid en personeelsbeheer worden ingebouwd, rekening houdend met de schaal van de besturen.

Wat de vrijheidsgraden inzake personeel betreft, gaat het om de volgende wijzigingen:

- De vrije keuze tussen statutair dan wel contractueel dienstverband;
- De personeelsevaluatie wordt niet meer veralgemeend opgelegd. Het personeel krijgt een recht op opvolging en feedback, waaraan elk bestuur zelf gestalte geeft. De evaluatie blijft verplicht ter beoordeling van instromend personeel. Aan ontslag wegens beroepsongeschiktheid gaat een evaluatie vooraf;
- De Vlaamse Regering stelt minstens minimale voorwaarden vast voor de bezoldigingsregeling en de salarisschalen, de toekenning van toelagen en vergoedingen, de dienstbeëindiging, het verlies van de hoedanigheid van statutair personeelslid en de definitieve ambtsneerlegging, het verlof en de afwezigheden. Steden met 200.000 of meer inwoners kunnen afwijken van de minimale voorwaarden die de regering heeft vastgesteld;
- Meer mogelijkheden tot terbeschikkingstelling van statutaire personeelsleden (aan overheden en VZW's);
- Meer samenwerkingsmogelijkheden voor selectie en wervingsreserves;
- De notie personeelsformatie in de decreten wordt opgeheven (besturen bepalen zelf het instrument waarmee ze hun personeelsbeheer vormgeven en opvolgen);
- De prestatieomvang van het ambt van secretaris en financieel beheerder wordt lokale autonomie evenals de vervanging van deze ambten en het ambt van de griffier;
- De 'secretaris-loonnorm' krijgt een relatief karakter (van de begrenzing van het loon van personeel van extern verzelfstandigde agentschappen of verenigingen tot het loon van de gemeentesecretaris kan gemotiveerd afgeweken worden).

Evaluatie uitvoeringsbesluit werking Beroepscommissie voor tuchtzaken

De Vlaamse Regering hechtte op 8 juli 2016 haar principiële goedkeuring aan het besluit tot wijziging van het besluit van 15 december 2006 houdende vaststelling van de samenstelling, de vergoeding van de leden en de werking van de Beroepscommissie voor tuchtzaken ter uitvoering van artikel 138 van het Gemeentedecreet, artikel 137 van het OCMW- decreet en artikel 134 van het Provinciedecreet.

Uitzendarbeid en loopbaanonderbreking (Zorgkrediet)

Het regeerakkoord voorziet erin dat in overleg met mijn collega Vlaams minister voor Werk en Economie uitvoering zal worden gegeven aan de beleidsoptie om uitzendarbeid mogelijk te

maken bij de lokale besturen en aan de invulling van de Vlaamse bevoegdheden inzake loopbaanonderbreking, onder meer voor de lokale besturen.

Uitzendarbeid

Op 29 januari 2016 heeft de Vlaamse Regering ingestemd met de conceptnota over uitzendarbeid en de daarin opgenomen krijtlijnen om de Vlaamse overheidsdiensten en lokale besturen toe te laten een beroep te doen op uitzendarbeid. De bedoeling is om uitzendarbeid mogelijk te maken voor de Vlaamse overheidsdiensten en lokale besturen, voor onder meer de tijdelijke vervanging van een contractueel personeelslid met deeltijdse loopbaanonderbreking of van wie de arbeidsovereenkomst is geschorst of beëindigd, voor de tijdelijke vervanging van een ambtenaar die zijn ambt niet of slechts deeltijds uitoefent, de tijdelijke vermeerdering van werk, uitzonderlijk werk, tewerkstellingstrajecten of voor artistieke prestaties.

Loopbaanonderbreking/Zorgkrediet en complementair onbetaald verlof

Op 22 januari 2016 heeft de Vlaamse Regering het besluit definitief goedgekeurd tot wijziging van artikel 1 en 9/1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 22 september 1998 houdende instelling van een aanmoedigingspremie voor loopbaanonderbreking voor de personeelsleden van de Vlaamse openbare sector en het Nederlandstalig onderwijs in het raam van de maatregelen tot herverdeling van de arbeid. Dit besluit heeft als opzet de aanmoedigingspremie in het kader van het eindloopbaanstelsel te schrappen. De maatregel is een eerste stap naar een Vlaams stelsel van zorgkrediet en is een complementaire maatregel ten aanzien van de globale hervorming van dit verlofstelsel.

Op 26 juli 2016 heeft de Vlaamse Regering het besluit tot toekenning van onderbrekingsuitkeringen voor zorgkrediet definitief goedgekeurd. Het werd op 3 augustus 2016 bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. Het zorgkrediet vervangt het federale 'gewone' loopbaanonderbrekingsstelsel.

Op 15 juli 2016 heeft de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring gehecht aan het besluit dat een stelsel van onbetaald verlof voor het personeel van de lokale en provinciale besturen regelt. De onderhandelingen met de vakorganisaties, de VVSG en VVP werden op 24 augustus 2016 gestart en positief afgesloten (protocol van akkoord). Nadat het ontwerpbesluit voor een tweede keer is goedgekeurd door de regering op 16 september 2016 werd het aan de raad van State bezorgd met het oog op het bekomen van zijn advies. Het gaat om een verlofmaatregel die de hervorming van het stelsel van gewone loopbaanonderbreking naar zorgkrediet aanvult. Personeel van de lokale en provinciale besturen verwerft een recht op onbetaald verlof als alternatieve mogelijkheid om minder te gaan werken in het kader van werkbaar werk en eindloopbaan. De besturen kunnen dit recht uitbreiden. Daarnaast kunnen de besturen bijkomend onbetaald verlof als gunst regelen.

3.2.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Evaluatie uitvoeringsbesluiten over personeel

In de werkgroep 'Organieke Regelgeving – luik personeel', van de commissie decentralisatie, werd afgesproken om in een tweede fase de decentralisatie/vereenvoudiging in de uitvoeringsbesluiten te evalueren, met het oog op het bieden van meer vrijheidsgraden aan de lokale besturen. Het gaat daarbij in eerste instantie om de volgende uitvoeringsbesluiten:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en houdende enkele bepalingen

- betreffende de rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 12 november 2010 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie en het mandaatsstelsel van het personeel van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en houdende de minimale voorwaarden voor sommige aspecten van de rechtspositieregeling van bepaalde personeelsgroepen van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 20 mei 2011 houdende regeling van de externe personeelsmobiliteit tussen sommige lokale en provinciale overheden onderling en tussen sommige lokale en provinciale overheden en de diensten van de Vlaamse overheid onderling, en houdende enkele maatregelen ter ondersteuning van de externe personeelsmobiliteit tussen overheden met hetzelfde werkingsgebied;

Met de bedoeling de besprekingen van de fase II binnen de werkgroep 'Organieke Regelgeving – luik personeel' van de commissie decentralisatie te faciliteren en de gebeurlijke wijzigingen voor te bereiden, heeft de administratie een eerste screening gedaan van deze besluiten. Ik zal de voorstellen tot wijziging van de uitvoeringsbesluiten voorbereiden in de schoot van de werkgroep 'Organieke Regelgeving – luik personeel' van de commissie decentralisatie en deze concreet maken in wijzigingsbesluiten.

Evaluatie uitvoeringsbesluit werking Beroepscommissie voor tuchtzaken

Ik zal het advies van de Raad van State verwerken in het voorgenomen wijzigingsbesluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006 houdende vaststelling van de samenstelling, de vergoeding van de leden en de werking van de Beroepscommissie voor tuchtzaken ter uitvoering van artikel 138 van het Gemeentedecreet, artikel 137 van het OCMW-decreet met het oog op de definitieve goedkeuring van de Vlaamse Regering en publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Uitzendarbeid en loopbaanonderbreking/Zorgkrediet (onbetaald verlof)

Uitzendarbeid

Na een adviesronde over de conceptnota van 29 januari 2016 over uitzendarbeid bij de SERV, VVSG, VVP, het voorzitterscollege en de vakorganisaties bereidt het Agentschap voor Overheidspersoneel, in samenwerking met ABB, een ontwerpdecreet voor dat het inzetten van uitzendarbeid binnen welbepaalde grenzen mogelijk maakt. Het toepassingsgebied van dat ontwerpdecreet omvat zowel de diensten van de Vlaamse Overheid als alle lokale besturen van het Vlaamse Gewest.

Loopbaanonderbreking/Zorgkrediet (onbetaald verlof)

Komend werkjaar zal ik het besluit ter definitieve goedkeuring voorleggen aan de Vlaamse Regering.

3.3 OD Intergemeentelijke samenwerking

3.3.1. Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Het Vlaams Parlement nam het decreet van 13 mei 2016 tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking en het Provinciedecreet van 9 december 2005 aan op 27 april 2016. De publicatie in het Belgisch Staatsblad volgde op 17 juni 2016.

Het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking wijzigde op de volgende punten:

- de mogelijkheid tot deelname van een private partner in een nieuwe vorm van opdrachthoudende vereniging die actief is in de sector afval of in de sector energiedistributie;
- de versoepeling van de doelstellingen van de andere intergemeentelijke samenwerkingsverbanden;
- de uittrede van de provincies uit de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden;
- aanpassingen ingevolge het samenwerkingsakkoord van 13 februari 2014 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de gewestgrensoverschrijdende intercommunales;
- de deelname van politie- en hulpverleningszones in een intergemeentelijk samenwerkingsverband;
- de overname van de installaties bij ontbinding aan de onderhandelde waarde in plaats van boekwaarde.

Ook het provinciedecreet wijzigde door het hierboven vermelde decreet ten gevolge van het uittreden van de provincies uit de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

3.3.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

De bepalingen van het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking integreer ik, net als de regelgeving met betrekking tot de verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen (beter bekend als de OCMW-verenigingen) in het decreet lokaal bestuur.

Daarbij zullen de bestaande samenwerkingsmogelijkheden voor gemeenten en OCMW's zoveel mogelijk behouden blijven.

3.4 OD Binnengemeentelijke decentralisatie

3.4.1 Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Ik heb de bestaande regelgeving in het kader van de voorbereiding van het decreet lokaal bestuur gescreend met het oog op de voorbereiding van het decreet lokaal bestuur. De algemene principes die in het regeerakkoord en mijn beleidsnota zijn vervat, waren daarbij richtinggevend (de schrapping van detailregelingen en de vereenvoudiging van het regelgevend kader).

3.4.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Het is de bedoeling om in het decreet lokaal bestuur de bestaande regelgeving met betrekking tot de districten op te vereenvoudigen en af te stemmen op de regeling van de gemeenteraad.

3.5 OD Decreet lokaal bestuur

3.5.1. Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Gedurende het voorbije werkjaar heb ik gewerkt aan het conceptuele raamwerk van het decreet lokaal bestuur. Dit resulteerde in verschillende conceptnota's, die de inhoudelijke contouren van het decreet uitzetten:

- de conceptnota's betreffende de integratie OCMW en gemeente;
- hervorming van het bestuurlijk toezicht;
- evaluatie BBC.

Op basis van deze conceptnota's en van de doelstellingen uit het regeerakkoord en mijn beleidsnota (meer vrijheidsgraden, minder centrale sturing) en rekening houdende met de reeds

goedgekeurde voorafnames (decreet wijziging personeelsregelgeving, decreet wijziging intergemeentelijke samenwerking, fusiedecreet) ben ik begonnen met het opstellen van ontwerpteksten van het decreet lokaal bestuur. Daartoe werden zeven technische werkgroepen opgericht die ieder rond een bepaald thema (bv. personeel, financiën, de werking en de organisatie van het bestuur, ...) hebben gewerkt.

In juni 2016 vond hierover een eerste technisch overleg met VVSG plaats. De aandacht ging daarbij in hoofdzaak naar de lijnen van uitwerking rond politieke en ambtelijke integratie van het OCMW en de gemeente. Ook op de opvolgingsvergadering van de paritaire commissie decentralisatie werd met het werkveld ook nog over het decreet lokaal bestuur overlegd, meer bepaald over de aandachtspunten van de VVSG en over de aanpak en het verdere verloop van het traject.

3.5.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Ik zal in oktober 2016 het overleg starten over de ontwerpen van decreet en memorie die de administratie heeft voorbereid, ook met de VVSG en, waar het personeel betreft, met de vakorganisaties. Het is mijn bedoeling om vervolgens en na verwerking van de nodige adviezen, het dossier rond de jaarwisseling 2016-2017 voor eerste goedkeuring voor te leggen aan de Vlaamse Regering. Ik blijf verder streven naar een tweede principiële goedkeuring in het voorjaar van 2017 en naar een definitieve goedkeuring in het najaar van 2017. Hierna kan het ontwerp worden ingediend bij het Vlaams Parlement en kan het parlementaire debat worden aangevat.

4 Strategische doelstelling: financieel verantwoordelijke lokale besturen

4.1 OD Financiële transparantie voor de burger, het lokaal bestuur en toezichhoudende overheid

4.1.1. Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Na de veralgemeende implementatie van de beleids- en beheerscyclus bij de lokale besturen in 2014 is het voorbije werkjaar een grondige en diepgaande evaluatie van die BBC-regels doorgevoerd. Alle belanghebbenden (VVSG, de federaties van de decretale graden, consultants, academici, ...) zijn bij de evaluatie betrokken. De belangrijkste conclusies van de evaluatie en de daaruit voortvloeiende voorstellen tot bijsturing vanaf de planningsperiode 2019-2014 zijn samengevat in een conceptnota die de Vlaamse Regering op 15 juli 2016 heeft goedgekeurd. De belangrijkste conclusies worden hier samengevat:

- het budget als afzonderlijk beleidsrapport verdwijnt; het wordt geïntegreerd in het meerjarenplan;
- het aantal schema's bij de beleidsrapporten (meerjarenplan en jaarrekening) vermindert. Ze worden beter leesbaar alsook uniformer gemaakt (de structuur van de schema's is gelijk bij het meerjarenplan als bij de jaarrekening);
- de nadruk wordt gelegd op de (inhoudelijke) rapporteringsverplichting aan de raad, minder op autorisatie en kredietbewaking (die daardoor ook op een hoger niveau kan worden georganiseerd);
- om de financiële gezondheid van de lokale besturen te bewaken, blijven de bestaande normen behouden en worden deze aangevuld met twee bijkomende indicatoren. Zo zal het financieel evenwicht ook op geconsolideerd niveau worden getoond in de beleidsrapporten van de moederbesturen (bij de gemeenten: gemeente, met inbegrip van het OCMW en AGB's; bij de provincies: provincie en APB's) en wordt de norm voor het structureel evenwicht aangevuld met een indicator die abstractie maakt van de gekozen financieringswijze.

Een belangrijke doelstelling van BBC was ook om de informatie die door middel van de digitale rapportering werd ingezameld opnieuw ter beschikking te stellen van de besturen en van andere geïnteresseerden. Nadat de vorige jaren al tabellen en analyses ter beschikking gesteld werden, is in mei 2016 een volgende stap gezet met het ter beschikking stellen van de BBC-data als open data op de website van ABB. Daardoor kan elke geïnteresseerde zelf geselecteerde datasets downloaden en gebruiken voor eigen analyses of toepassingen. In juli 2016 werd daar een interactieve analysetool aan toegevoegd, die de gebruikers in staat stelt om zelf analyses te maken op de beschikbare data. Dagelijks worden de data voor beide toepassingen geüpdatet. Die maximale terbeschikkingstelling van de data zorgt voor een grote transparantie over de financiën van de lokale besturen die BBC toepassen. Ik ben ervan overtuigd dat die transparantie de financiële gezondheid van de lokale besturen en de kwaliteit van de rapportering over het vorderingensaldo van de Vlaamse lokale overheden enkel ten goede kan komen.

In mijn beleidsnota heb ik aangegeven dat ik het toepassingsgebied van de BBC verder wil verruimen. Ook dat kan de transparantie enkel ten goede komen. De contacten met de federale overheid om na te gaan of de politie- en hulpverleningszones in het Vlaamse Gewest ook gebruik kunnen maken van het BBC-systeem werden verdergezet.

4.1.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

De concrete teksten voor de aanpassingen van de BBC-regelgeving op basis van de conceptnota, werk ik verder uit, zowel de decretale bepalingen (die ingelast worden in het op te maken decreet lokaal bestuur) als de noodzakelijke uitvoeringsbesluiten. De verfijning van de teksten geldt in het bijzonder voor de regels op detailniveau (waaronder de rekeningenstelsels). De werkwijze waarbij regelmatig overleg is met de diverse belanghebbenden zal ik hierbij verderzetten. De input vanuit het werkveld is immers niet enkel van belang voor de fundamentele aanpassingen, maar zeker ook voor de technische aanpassingen van de boekhoudregels.

Zodra er duidelijkheid bestaat over de regelgevende teksten, zal mijn administratie initiatieven nemen om hierover uitgebreid te communiceren naar alle belanghebbenden en ervoor te zorgen dat voldoende opleidingen beschikbaar zijn. De belanghebbenden zijn in de eerste plaats de lokale mandatarissen, de financieel beheerders en andere lokale topambtenaren en de de softwarebureau's actief op de markt van de lokale boekhoudpakketten. ABB zal het ondersteunende materiaal op de website bijsturen in functie van de aanpassingen om de besturen zo goed als mogelijk te begeleiden bij de (voorbereiding van de) overgang naar de aangepaste regels. Om die overgang vlot te laten verlopen, is tijd een cruciale factor.

Daarnaast zet ABB de inspanningen verder om de beschikbare data op steeds gebruiksvriendelijkere manieren ter beschikking te stellen van alle geïnteresseerden. De doelgroep is daarbij ruimer dan enkel de lokale besturen, ik reken hiertoe bv. ook de jeugdorganisaties (zoals opgenomen in het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan). Besturen moeten zichzelf vlot kunnen vergelijken met andere besturen, maar ook de geïnteresseerde burger zou de weg moeten kunnen vinden naar de schat van informatie die in de BBC-data vervat zit. De techniciteit van de data maakt daarbij van de gebruiksvriendelijkheid van de gebruikte tools wel een bijzonder aandachtspunt. ABB brengt de doelgroep op de hoogte van de mogelijkheden die hier bestaan.

Zoals ik ook vorig jaar al aangaf, kan die transparantie enkel goed werken als er voldoende zekerheid bestaat over de kwaliteit van de data. Dit blijft een aandachtspunt, vooral wat betreft de kwaliteit van de kwartaalrapportering die de besturen driemaandelijks aan ABB moeten bezorgen. Correcte data zijn van essentieel belang voor de lokale besturen, maar ook voor

Vlaanderen en voor het voldoen aan de expliciete Europese vereisten op dat vlak. De middelen die de digitale rapportering biedt, vergemakkelijken het opsporen van eventuele fouten in de beleidsrapporten. Bij de opmaak van het decreet lokaal bestuur zal ik voorstellen om die kwaliteitscontrole op de aangeleverde data decretaal te verankeren.

De mogelijke uitbreiding van het toepassingsgebied van BBC naar de politie- en hulpverleningszones in het Vlaamse Gewest zal ik verder blijven opvolgen. De mogelijkheid om BBC van toepassing te maken op intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zal ik nader onderzoeken.

4.2 OD Vereenvoudiging van de financiële stromen

4.2.1. Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Op het vlak van de vereenvoudiging van de financiële stromen van Vlaanderen naar de lokale besturen en de daaruit voortvloeiende efficiëntiewinsten en grotere beleidsvrijheid voor de lokale besturen heeft de Vlaamse Regering reeds belangrijke stappen vooruit gezet de afgelopen twee jaren.

Zoals reeds vermeld in mijn vorige beleidsbrief zijn vanaf het begrotingsjaar 2016 zeven voormalige sectorale en voorwaardengebonden subsidiestromen geïntegreerd in een aanvullende dotatie van het Gemeentefonds (behalve voor wat betreft de faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand rond Brussel). Deze 7 regelingen (lokaal jeugdbeleid, cultuur, sport, flankerend onderwijsbeleid, ontwikkelingssamenwerking, integratie en kinderarmoede) zijn samen goed voor een bedrag van meer dan 130 miljoen die vanaf dit budgetjaar dus onvoorwaardelijk toegekende basisfinanciering is.

In een tweede dossier zijn, in samenspraak met mijn collega Vlaams minister voor Werk en Economie, de gescoregularisatiepremies voor de vroegere contingentgesco's overgeheveld van het departement Werk en Sociale Economie naar ABB. Op 1 april 2015 werden de gesco's uit de contingentovereenkomsten geregulariseerd. Ter compensatie ontvangen de besturen vanaf het boekjaar 2016 een regularisatiepremie voor een totaal bedrag van meer dan 332 miljoen euro die gelijk is aan de som van 95% van de loonpremies en 95% van de gesco-bijdrageverminderingen die ze in 2013 kregen. Aangezien de toekenning van de regularisatiepremies aan de plaatselijke besturen niet langer aan bijzondere voorwaarden onderhevig is en de regularisatiepremies dus een vorm van basisfinanciering voor de plaatselijke besturen geworden zijn, is het evident om het betrokken krediet over te hevelen naar de begroting van ABB, dat vanaf 2017 ook het beheer en de uitbetaling van die regularisatiepremies op zich zal nemen. Ook hier weer betreft het een vervanging van een voorwaardengebonden financiering (waarmee veel administratief werk gepaard ging, zowel voor de lokale besturen als de Vlaamse overheid) tot onvoorwaardelijke basisfinanciering.

4.2.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

De ingeslagen weg tot een vereenvoudiging van de financiële stromen van de Vlaamse overheid naar de lokale besturen zal ook in het volgende werkingsjaar worden verder gezet. Dit najaar wil ik twee dossiers voorleggen aan het Vlaams Parlement.

Het eerste dossier betreft de integratie van het Stedenfonds in het Gemeentefonds als een afzonderlijke aanvullende dotatie. De Vlaamse Regering heeft op 16 september 2016 haar definitieve goedkeuring gehecht aan een voorontwerp van decreet ter zake. Dit ontwerp behoudt voor de centrumsteden de financiering en de jaarlijkse indexering met 3,5%, maar

schaft de voorwaarden en de bijbehorende plan- en rapporteringsverplichtingen af. De middelen zijn niet langer geoormerkt, waardoor de beleidsvrijheid van de centrumsteden toeneemt;

Ten tweede is er de oprichting van een investeringsfonds. Dit fonds moet de middelen van stadsvernieuwing, het Vlaamse Grootstedenbeleid en het Plattelandsfonds bundelen, met respect voor de huidige focus en verhoudingen. Dit kadert in de ambities van het regeerakkoord tot verdere vereenvoudiging en het bieden van meer vrijheidsgraden voor de rechthebbende steden en gemeenten. Op 15 juli 2016 heb ik hiervoor, samen met mijn collega bevoegd voor plattelandsbeleid, een ontwerp van decreet ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering en hierover het advies van de Raad van State gevraagd.

Daarnaast zal ik de jaarlijkse groeivoet van het Gemeentefonds (3,5%) behouden, hetgeen opnieuw een substantiële stijging van het Gemeentefonds betekent. In 2017 stijgt het Gemeentefonds met meer dan 87 miljoen euro tot bijna 2,5 miljard euro. Ook de Eliacompensatie en de aanvullende dotatie ten gevolge van de zeven in het Gemeentefonds geïntegreerde sectorale subsidies blijven onverminderd behouden.

5 Strategische doelstelling: stedenbeleid als innovatieve inspiratiebron

5.1 OD Steden ondersteunen in aanpak van belangrijke maatschappelijke problematieken

5.1.1 Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Radicalisering

Het voorbije jaar heeft de Vlaamse Regering gewerkt aan de uitvoering van het Vlaams actieplan ter preventie van radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot extremisme en terrorisme, dat werd goedgekeurd op 3 april 2015. Als coördinerend minister waak ik over de uitvoering van het actieplan en de verdere afstemming met de federale en lokale overheden. Het actieplan wordt voorbereid, uitgevoerd en opgevolgd door het Vlaams Platform Radicalisering en gecoördineerd door het centraal aanspreekpunt radicalisering binnen ABB. Op 9 november 2015 en op 18 en 25 mei 2016 heb ik, samen met mijn collega's Vlaams minister voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en Vlaams minister voor Onderwijs, de eerste en tweede voortgangsrapportage van het actieplan voorgesteld in de Commissie voor de bestrijding van gewelddadige radicalisering.

Al de acties waarvoor ik bevoegd ben, werden het voorbije beleidsjaar opgestart of verder uitgevoerd. Zo kregen 9 steden extra middelen via projectsubsidies om hun regierol te versterken in de aanpak van radicalisering. Om deze en andere steden en gemeenten te ondersteunen in hun lokale aanpak van radicalisering heb ik ook de projectsubsidie voor de VVSG met een jaar verlengd. Daarnaast heb ik ook aan vzw Motief een verlenging van hun project toegekend. De kennis en expertise die ze hebben opgebouwd door in 6 steden met een acute problematiek een vierdaagse vorming uit te rollen voor eerstelijnswerkers en leerkrachten, wordt nu omgezet in een train-the-trainer. Hierbij zullen een dertigtal vormingswerkers uit verschillende sectoren een zesdaagse opleiding volgen om daarna op hun beurt andere eerstelijnswerkers en leerkrachten te vormen. Op die manier wordt de kennis en expertise uit het project duurzaam verankerd en verder verspreid. Een eerste groep vormingswerkers werd opgeleid in mei 2016. Tot slot ging ook de Infolijn Islam van start op 1 maart 2016 en werden 8 projecten geselecteerd die een projectsubsidie ontvangen om te werken rond positieve identiteitsontwikkeling bij jongeren.

Smart Cities

Met een vernieuwde invulling van het Vlaams Stedenbeleid wens ik de Vlaamse centrumsteden actief te ondersteunen in hun aanpak van een aantal omvattende stedelijke uitdagingen, met name stedelijke digitalisering, kwalitatief ruimtebeheer, multimodaliteit en stedelijke inclusiviteit.

Met betrekking tot de stedelijke digitalisering kies ik ervoor steden te ondersteunen in hun transitie richting smart cities. Dit zijn steden waar ICT gecombineerd wordt met infrastructuur, architectuur, faciliteiten en competenties van stedelijke actoren om sociale, economische en ecologische uitdagingen aan te pakken.

Dit proces is gestart met de uitreiking van de eerste Slim in de Stad-prijs in het voorjaar van 2016. Hierbij daagde ik de centrumsteden uit om naar voor te komen met een toekomstgericht concept over hoe zij een 'slimme stad' in de steigers willen zetten. 12 van de 13 centrumsteden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) hebben een concept ingediend. De steden hebben deze concepten samen met een deskundige jury beoordeeld. De drie winnaars waren de steden Genk voor het concept 'verslimmen aanpak van kinderarmoede en onderwijsachterstand', de VGC voor 'W² in de stad waarbij tewerkstelling, ecologie en ruimtegebruik op een slimme manier worden afgestemd' en de stad Gent met een 'totaalvisie op het Smart City concept'. Aan de uitreiking van de Slim in de Stad-prijs waren vier stadsateliers gekoppeld waar innovatieve projecten en concepten met een technologische of slimme datacomponent zijn voorgesteld rond de hierboven genoemde stedelijke uitdagingen.

Voortbouwend op de dynamiek die de Slim in de Stad-prijs heeft teweeggebracht, werk ik nu een project uit om open en real-time data en standaardisatie in de 13 centrumsteden te faciliteren en te stimuleren. Dit moet leiden tot toepassingen en/of living labs in de centrumsteden rond o.a. de geselecteerde stedelijke sleuteluitdagingen.

Rond kwalitatief ruimtebeheer werk ik mee aan de Pilootprojecten 'Terug in Omloop' en de brownfieldconvenanten. De Pilootprojecten 'Terug in Omloop' zijn het resultaat van een samenwerking tussen de Vlaamse ministers voor Omgeving, Economie en Stedenbeleid en het Team Vlaams Bouwmeester. Eind 2015 is deze oproep gelanceerd. De Pilootprojecten 'Terug in Omloop' willen de koppeling maken tussen stedelijke transformaties en economische transitie, met een klemtoon op activiteiten in de circulaire economie en geïntegreerde bodemsanering van onderbenutte terreinen. Uit acht kandidaturen selecteerde de stuurgroep vijf pilootprojecten. De vijf laureaten krijgen een begeleidingstraject op maat met een projectregisseur, een team voor ontwerpend onderzoek en de nodige deskundigen. Dat moet leiden tot kwaliteitsvolle en geïntegreerde ontwerpen en, in een latere fase, de effectieve uitvoering ervan. Hiervoor worden in het najaar van 2016 en het voorjaar van 2017 oproepen gelanceerd. De keuze van deze vijf projecten resulteert in een mooi scala aan voorbeeldprojecten, met aandacht voor de lokale maakindustrie, innovatieve circulaire bouwconcepten, veranderingsgericht en flexibel bouwen, positieve verhalen om met afval om te gaan, doorgedreven verweving van functies, tijdelijke invulling en multifunctioneel ruimtegebruik.

Voor de sleuteluitdaging 'multimodale stad' volgt ABB het Vlaams richtinggevend kader stedelijke logistiek op en geeft ze waar wenselijk input. Rond inclusieve stad werkt ABB mee aan het verticaal permanent armoede-overleg (VPAO) en lag de focus van de oproep rond innoverende en experimentele projecten in 2015 op het tegengaan van armoede.

Vanaf 6 juli 2016 heb ik de merknaam voor stedenbeleid veranderd van 'Thuis in de stad' in 'Vlaanderen is Sterke Steden'. De nieuwe benaming past bij de nieuwe gemeenschappelijke en afgestemde communicatiestrategie van de Vlaamse overheid en onderstreept het belang dat de

Vlaamse overheid hecht aan het blijvend versterken van de steden als voortrekkers en hefbomen in Vlaanderen.

5.1.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Radicalisering

Hoewel er een daling is in het aantal personen die naar Syrië of Irak vertrekken, is het belangrijk om verder vorm te geven aan het actieplan ter preventie van radicalisering. Het actieplan is een dynamisch plan dat gedurende de komende maanden en jaren kan worden aangepast en bijgestuurd om tegemoet te komen aan nieuwe noden en inzichten. Ik zal hierin mijn verantwoordelijkheid opnemen als coördinerend minister. In het najaar organiseert het Vlaams Platform Radicalisering, met ABB als trekker, dan ook een netwerkdag waar ze alle mensen die beleidsmatig en op het terrein betrokken zijn bij deze thematiek samen brengen. Deze dag heeft enerzijds als doelstelling om hen de kans te geven sectoroverschrijdend ervaring en expertise uit te wisselen en anderzijds om hen te bevragen over nieuwe noden en ontwikkelingen in het veld. Met de input uit deze netwerkdag kan het actieplan worden bijgestuurd. Vanuit mijn eigen bevoegdheden zullen onder meer de projectsubsidies voor de lokale besturen en de VVSG worden verlengd. Indien nodig zal ik ook bijkomende acties plannen. Over de voortgang van het Vlaamse beleid in het kader van de preventie van radicalisering zal verder gerapporteerd worden aan het parlement.

Smart Cities

In het najaar 2016 zal ik de smart city-aanpak in het kader van het derde generatie stedenbeleid operationaliseren. Met een hefboombudget van 1.020.000 euro wil ik de 13 centrumsteden en de VGC gezamenlijk ondersteunen op het vlak van open en real-time data om op deze concrete manier oplossingen te creëren voor stedelijke uitdagingen die steden gezamenlijk ervaren. Het doel is om tot een overeenkomst te komen, eventueel in samenwerking met het AIV of andere Vlaamse entiteiten rond hoe 13 centrumsteden zich beter bestuurlijk kunnen organiseren op het vlak van slim databeheer, hoe data in steden en de Vlaamse overheid (real-time) open kunnen gesteld worden voor alle actoren die actief zijn in steden (met oog voor privacy) en hoe experimenten opgezet kunnen worden om met deze data slimme oplossingen te creëren voor stedelijke uitdagingen zoals o.a. kwalitatief ruimtebeheer, multimodale en inclusieve stad.

Er komt ook een tweede editie van de Slim in de stad-prijs. Een belangrijke aanvulling hierbij is dat we steden aanmoedigen om samen met andere steden of met omliggende gemeenten in te dienen. Hoe technologie en/of real-time data kan helpen om stedelijke uitdagingen aan te pakken staat ook meer centraal in de nieuwe oproep. Langs diverse communicatiekanalen en stadsateliers promoot ik ook stedelijke innovaties zodat steden en andere actoren elkaar kunnen inspireren.

Tenslotte heb ik 3 miljoen euro vrijgemaakt om een extra financiële ondersteuning te bieden aan een aantal verstedelijkte kernen binnen het arrondissement Halle-Vilvoorde die geconfronteerd worden met de grootstedelijke problematieken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zonder zelf een centrumstad te zijn. Door de grote functionele verwevenheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met haar omliggende steden en gemeenten, hebben deze steden en gemeenten namelijk te kampen met een uitzonderlijk snelle urbaniseringstendens. De extra ondersteuning dient deze steden en gemeenten bijkomende ruimte te geven om op lokaal niveau te komen tot structurele bestuurlijke antwoorden op deze uitdagingen.

5.2 OD Blijven investeren in plattelands- en stadsontwikkelingsprojecten

5.2.1 Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Stadsvernieuwing

In de tweede helft van 2015 heb ik het instrument stadsvernieuwing grondig geëvalueerd aan de hand van een kritische bevraging bij alle betrokken steden en de VGC. Uit de antwoorden die ik hierop ontving van 23 steden, blijkt dat zij stadsvernieuwing nog steeds beschouwen als een belangrijke hefboom in hun stadsontwikkeling waarbij de kwaliteit van het ontwerp en de duurzaamheid van de resultaten de belangrijkste speerpunten zijn. Ook de rol van de onafhankelijke multidisciplinaire jury, de begeleidende rollen van de kwaliteitskamer voor de projectsubsidies en het regieteam voor de conceptsubsidies worden door de steden sterk gewaardeerd. De evaluatieronde werd afgesloten met een gesprek met een delegatie van de jury over de toekomst van stadsvernieuwing. De resultaten van deze evaluatie vormden een stevige basis voor de opmaak van het ontwerp van decreet houdende het Investeringsfonds (zie verder).

Met een totaal bedrag van 9.690.000 euro voor stadsvernieuwing heb ik in het najaar 2015 drie project- en vijf innovatieve conceptsubsidies toegekend. De projectsubsidies gingen in december 2015 naar het project 'Vergeten straat, gebiedsontwikkeling Centers Borgerhout' in Antwerpen, voor een bedrag van 3.500.000 euro, naar Genk voor het project 'La Biomista', voor een bedrag van 3.080.000 euro, en naar het project 'Campus Kortrijk Weide' in Kortrijk, voor een bedrag van 2.750.000 euro.

In oktober 2015 werd een conceptsubsidie van 90.000 euro toegekend aan Brugge voor het project 'Revitalisering Zeebrugge' en aan Antwerpen voor het project 'Maritiem park Droogdokeneiland'. De projecten 'Tijdelijk anders bestemmen in de reconversieprojecten' in Vilvoorde, 'Oostveld' in Eeklo, en 'Landschapspark Zenne' in Halle, kregen ieder een subsidie van 60.000 euro.

In januari 2016 heb ik een nieuwe oproep naar stadsvernieuwing gelanceerd, waarvoor er acht aanvragen voor projectsubsidie en negen aanvragen voor conceptsubsidie binnengekomen zijn. De conceptsubsidies zijn op 15 juli 2016 door de Vlaamse Regering toegekend aan vijf projecten, telkens voor een bedrag van 72.000 euro. Het gaat om 'Stationsomgeving' in Dendermonde, 'Campus Bret Leerlandschap van de 21e eeuw' in Genk, 'Nekker Nova' in Mechelen, 'Groene Lob Baenslandwijk' in Sint-Niklaas, en 'Van stadhuis naar stadcentrum XL' in Roeselare. Ik wil ook de laureaten voor de projectsubsidie 2016 zo snel als mogelijk ter goedkeuring voorleggen aan de Vlaamse Regering.

In haar opvolging van de stadsvernieuwingprojecten is de kwaliteitskamer de afgelopen periode twee keer samengekomen ter bespreking van een tiental projecten. De adviezen en eventuele voorstellen tot bijsturing zijn aan de betrokken steden bezorgd. Daarnaast volgen de accountmanagers de stadsvernieuwingprojecten permanent op. Ik heb ook de nodige wijzigingen aangebracht in de samenstelling van de jury teneinde in orde te zijn met de decretale verplichtingen op het vlak van gendersamenstelling en tegemoet te komen aan de nood aan bijkomende multidisciplinaire kennis.

In het kader van de kennisuitwisseling heeft mijn administratie op 25 november 2015 een workshop rond de conceptsubsidies georganiseerd. De resultaten van opgeleverde conceptstudies alsook het opzet van de pas goedgekeurde conceptsubsidies zijn op deze workshop toegelicht voor geïnteresseerde studie bureaus en steden.

Tevens heb ik, samen met mijn collega bevoegd voor plattelandsbeleid, de contouren van het op te richten investeringsfonds verder uitgewerkt. Dit fonds zal vanaf 2017 de middelen van stadsvernieuwing, het Vlaamse Grootstedenbeleid en het Plattelandsfonds bundelen en past in de ambities van het regeerakkoord. Op 15 juli 2016 heeft de Vlaamse Regering hieraan haar principiële goedkeuring verleend.

Grootstedenbeleid

Op basis van het Institutioneel Akkoord voor de zesde staatshervorming van 11 oktober 2011 zijn vanaf 2015 een deel van de middelen, die binnen het federaal Grootstedenbeleid waren voorzien voor de contracten Duurzame Stad, overgedragen naar de Gewesten. Voor Vlaanderen betekent dit dat jaarlijks een vastleggingskrediet van 15,3 miljoen euro wordt overgeheveld. In 2015 werd een subsidie toegekend aan de vijf steden die voordien middelen kregen vanuit het Grootstedenbeleid – Antwerpen, Gent, Oostende, Mechelen en Sint-Niklaas – om projecten te ondersteunen die een hefboomfunctie voor de betrokken wijken vervullen en bijdragen bij tot de verbetering van de algemene leefkwaliteit. Als aanloop naar de oprichting van een Investeringsfonds vanaf 2017 werden in 2016 middelen toegekend voor de realisatie van investeringsprojecten die kaderen binnen stadsvernieuwing.

5.2.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Opstart van het investeringsfonds

In 2017 zal het investeringsfonds van start gaan door een decretale integratie van de instrumenten stadsvernieuwing, grootstedenbeleid en het plattelandsfonds. Zowel inhoudelijk als procedureel wordt sterk ingezet op vereenvoudiging en vermindering van de administratieve last voor de betrokken steden. Hierbij is er respect voor de actuele begunstigden van de drie genoemde subsidiestromen en behoud van hun financiële verhoudingen, zoals het regeerakkoord bepaalt. Hierbij zal ik maximaal inzetten op een overschakeling naar lastenreducerende ex post opvolging van de verstrekte subsidies (via de digitale rapportering van de BBC). Dit najaar zal ik het ontwerpdecreet voorleggen aan de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring.

In het najaar zal ik tevens werk maken van het uitvoeringsbesluit dat de concrete werking van het investeringsfonds zal regelen. De resultaten van de evaluatie-oefening zullen hierbij mee richtinggevend zijn.

In het najaar 2016 organiseert de VRP een masterclass stads- en dorpsvernieuwing, waarin extra aandacht wordt besteed aan de kennisverspreiding naar de kleinere steden. Ik heb hieraan een subsidie van 4.500 euro toegekend. Daarnaast organiseert mijn administratie een workshop over ruimtelijke veiligheid, een voor de stad Antwerpen opgeleverde conceptstudie. In deze studie wordt aandacht besteed aan veiligheid(-sgevoel) bij stadsontwikkeling. Tenslotte zal ik dit najaar ook de opdracht geven een workshop te organiseren met betrekking tot het instrument van de conceptsubsiëring, en dit in het kader van de opstart van de vijf nieuwe conceptbegeleidingen.

5.3 OD De uitbouw van 'aantrekkelijke, leefbare en creatieve steden' faciliteren en ondersteunen

5.3.1 Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Stadsmonitor

In het najaar 2015 heb ik samen met de SVR een traject opgestart om na te gaan of de stadsmonitor voldoende oog blijft hebben voor actuele stedelijke ontwikkelingen en uitdagingen en om de indicatorenset van de volgende editie hier op af te stemmen. Dit traject bestond uit 3

sporen. In een eerste spoor is met een groep externe experts en academici het doel en de functie van het instrument besproken en is de visie over een leefbare en duurzame stad, die de basis vormt voor de keuze van de indicatorenset, kritisch bekeken. Een tweede spoor vond parallel plaats in 8 centrumsteden, waar in workshops zowel met ambtenaren als met leden van het college van burgemeester en schepenen die visie besproken is. In een derde spoor hebben Vlaamse ambtenaren feedback gegeven op die visie. Het resultaat van deze 3 sporen is besproken op een gezamenlijke reflectiedag. Op basis hiervan is een geactualiseerde visie op een leefbare en duurzame stad opgesteld en ter goedkeuring voorgelegd aan de centrumsteden.

Een tachtigtal indicatoren van de volgende editie zullen opnieuw gemeten worden door middel van een grootschalige bevraging in de 13 centrumsteden. Deze bevraging zal samen sporen met een bevraging in de overige 295 Vlaamse gemeenten in het kader van de Vlaamse Gemeentemonitor (zie ook supra 7.2 OD Uitbouw studiedienst en procesbegeleiding voor lokale besturen). De voorbereidingen hiervoor zijn reeds gestart.

Ondersteuning van innoverende en experimentele projecten van stedelijke actoren

In het najaar 2015 zijn er 8 innoverende en experimentele projecten van verenigingen ondersteund rond initiatieven voor gezinnen met jonge kinderen in armoede. Het gaat om volgende initiatieven: 'De Grote Oogst' van vzw Vol-au-vent, 'School en buurt in beweging' van Arteveldehogeschool vzw, 'Proper? Wijs!' van Jong vzw, 'Naschoolse Sportarounds' van Sportaround vzw, 'Playbox' van Cultureghem, 'De wereld onder je dak: Turnhout gastvrij!' Van Vluchtelingenwerk vzw, 'Schoolstart' van vzw Samenlevingsopbouw Antwerpen en 'Thuis in talenten' van IN-Z vzw. 'De Grote Oogst' van vzw Vol-au-vent is wegens het niet vinden van cofinanciering niet gerealiseerd. Het project 'De wereld onder je dak: Turnhout gastvrij!' Van Vluchtelingenwerk vzw is verlengd met een half jaar tot eind februari 2017.

Buurtstewards

Initieel was voor de projectmatige subsidiëring van de buurtstewards uitgegaan van een looptijd van 4 jaar. Bij het ingaan van het 4de projectjaar gaf ik daarom de opdracht de lokale werkingen te evalueren. De centrale doelstelling van het project was het dichterbij elkaar brengen van de Roma-bevolking en de reguliere voorzieningen van de steden. Na vier jaar zou het project Buurtstewards worden stopgezet en moest de projectwerking verankerd worden binnen de stedelijke diensten. Uit het evaluatierapport bleek enerzijds dat de projecten goede resultaten boeken in de beleidsvelden waarop ze werken. Hun inzet wordt ook door de voorzieningen en de doelgroep sterk positief gewaardeerd. De evaluatie toonde anderzijds echter dat de verankering van de projectwerking binnen de stad nog onvoldoende was voorbereid. Om de steden bijkomende ruimte te bieden om dit te realiseren, heb ik beslist om de projecten nog een laatste maal gedurende 4 jaar te verlengen. De subsidiëring voor het vijfde projectjaar werd op 8 juli 2016 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De begeleiding vanuit Vlaanderen zal ik de toekomst worden opgenomen vanuit Integratie en Inburgering.

Ondersteuning van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Met de goedgekeurde mededeling op 27 mei 2016 omtrent de opstart van de permanente Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel geeft de Vlaamse Regering aan dat ze de band tussen Brussel en Vlaanderen verder wil versterken. Ik zal hier mijn volle medewerking aan verlenen.

Daarnaast is het mijn intentie om, in uitvoering van de conceptnota "Vlaams Gemeenschapsbeleid in Brussel" van collega-minister bevoegd voor Brussel, de voorafname die de Vlaamse Gemeenschapscommissie uit het Stedenfonds ontvangt toe te voegen aan de algemene dotatie aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie, met behoud van de indexatievoet

van 3.5%. Daarnaast continueer ik het project buurtstewards van de VGC dat in 2016 mag rekenen op 200.000 euro.

Europa

Met de ondertekening van het Pact van Amsterdam heeft Europa een belangrijke stap gezet op weg naar een volwaardige EU-Urban Agenda. In het Pact engageren lidstaten, regionale overheden, de Europese Commissie, Europese netwerken en instellingen en steden zich tot samenwerking om knelpunten in Europese regelgeving aan te pakken, subsidiemogelijkheden te vereenvoudigen en kennis rond stedelijke ontwikkelingen te delen. Doorheen het hele proces, van het becommentariëren van verschillende ontwerpversies van het Pact en deelname aan de Urban Development Group (UDG) tot de bijeenkomst van de Directeurs-Generaal en de informele ministerbijeenkomst van 30 mei waarop het Pact werd ondertekend, ben ik nauw betrokken geweest en heb ik actief ingezet op informatiedoorstroming naar de centrumsteden.

Op diverse overlegfora – waaronder het dossierteam internationaal stedenbeleid binnen de schoot van het Strategisch Overleg Internationale Aangelegenheden (SOIA) en de interstedelijke reflectiegroep met het Kenniscentrum Vlaamse Steden en de centrumsteden – bekijk ik hoe verder kan worden gebouwd op het Pact van Amsterdam. Een concreet instrument zijn de partnerschappen tussen de Commissie, lidstaten, regio's, steden en Europese netwerken die inmiddels zijn opgestart rond de twaalf prioritaire thema's die staan vermeld in het Pact van Amsterdam. Samen met de steden bekijken we de opportuniteiten hieromtrent.

5.3.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Stadsmonitor

De geactualiseerde visie over een leefbare en duurzame stad zal de basis vormen voor het samenstellen van de indicatorenset van de volgende editie van de Stadsmonitor. De indicatoren worden in 2017 op basis van de meest recente data geactualiseerd, onder meer door middel van een grootschalige survey. Elf steden laten hierbij extra bevragingen uitvoeren zodat zij niet alleen resultaten op stadsniveau maar ook op stadsdeelniveau zullen bekomen. De nieuwe editie van de Stadsmonitor zal voorgesteld worden in het voorjaar 2018. Dit laat de centrumsteden toe om deze gegevens mee te nemen bij de voorbereiding van het nieuwe strategische meerjarenplan. De totstandkoming van de stadsmonitor zal in nauwe afstemming gebeuren met dat van de gemeentemonitor (zie ook infra 7.2 OD Uitbouw studiedienst en procesbegeleiding voor lokale besturen).

Daarnaast zal ik samen met mijn collega-minister bevoegd voor Jeugd, de toepassing die in het kader van de editie 2014 van de Stadsmonitor ontwikkeld is om kinderen en jongeren te bevragen, ter beschikking stellen van alle lokale besturen in Vlaanderen.

Ondersteuning van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Ik zal mijn medewerking verlenen aan de permanente Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel. Voor de opvolging van een aantal maatschappelijke evoluties in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest komt er een ook beperkte bevraging gekoppeld aan de taalbarometer.

Europa

Ik zal de steden verder op de hoogte houden en waar wenselijk betrekken rond de EU-stedelijke agenda en de Urban Agenda-partnerschappen. Ook andere EU items relevant voor de steden

worden opgevolgd en indien nodig gecommuniceerd aan de steden zoals de Urban Innovative Actions (ondersteuning voor innovatieve projecten), Innovation Deals (pilootprojecten rond kringlooeconomie), URBACT (stedelijk samenwerkingsprogramma), EUKN (stedelijk kennisnetwerk), JPI Urban Europe (onderzoeksprogramma's rond stedelijke innovatie) en EGTCUM (instrument van de Commissie om expertise en bewustzijn op te bouwen). Mijn administratie stelt zich in Europese aangelegenheden verder op als partner van andere beleidsactoren. Zij kan bijvoorbeeld advies verlenen rond de stedelijke dimensie in projectvoorstellen, ingediend in het kader van de Interregprogramma's of in Horizon 2020-programma's.

6 Strategische doelstelling: een vlotte organisatie van de lokale verkiezingen 2018

6.1 OD Verkiezingsregelgeving verbeteren

6.1.1. Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Na de lokale verkiezingen van 14 oktober 2012 werd onmiddellijk gestart met een grondige evaluatie van het juridisch kader voor de organisatie van de verkiezingen. De bevindingen werden samengebracht in het 'evaluatierapport gemeente- en provincieraadsverkiezingen 14 oktober 2012' en tegelijkertijd worden in dat rapport een groot aantal verbeteruggesties geformuleerd. Het rapport werd op 16 april 2013 voorgesteld aan de Commissie Bestuurszaken, die het zeer gunstig heeft onthaald.

Op 17 juli 2015 heeft de Vlaamse Regering een conceptnota goedgekeurd waarin een politieke beslissing wordt genomen over een aantal principieel-juridische items met betrekking tot de volgende verkiezingen. Er is daarna onmiddellijk gestart met het omzetten van die beslissingen in een juridische tekst en met de afwerking van een voorontwerp van decreet waarmee de kiesregelgeving wordt gewijzigd. Het voorleggen van het voorontwerp aan de Vlaamse Regering voor de principiële goedkeuring werd even uitgesteld, omdat er inmiddels een parlementair initiatief liep om het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet aan te passen aan de aanbevelingen van GRECO (Groep van Staten tegen Corruptie). De wijzigingen die in het parlementair initiatief werden voorgesteld, werden aangenomen op 18 mei 2016, en daaropvolgend heb ik het voorontwerp aan de Vlaamse Regering voorgelegd voor principiële goedkeuring op 27 mei 2016.

6.1.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar.

Het is de bedoeling dat de lokale en provinciale verkiezingen van 14 oktober 2018 worden georganiseerd op basis van de verbeterde regelgeving en volgens de bepalingen in het regeerakkoord. Opdat alle betrokken actoren (de lokale en provinciale besturen, de partijen, de kandidaten, de kiezers en de verantwoordelijken bij de organisatie van de verkiezingen) zich daar zo goed als mogelijk zouden kunnen op voorbereiden, en evenzeer vanuit democratisch oogpunt, zou de verkiezingsregelgeving, met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten, volledig klaar moeten zijn, minstens een jaar voor de verkiezingsdag, dat wil zeggen uiterlijk 14 oktober 2017. Het ontwerp van decreet wordt in het najaar 2016 aan het Vlaams parlement voorgelegd.

Onmiddellijk na de goedkeuring van de decretale aanpassingen wordt gestart met het opstellen van de uitvoeringsbesluiten. In het voorjaar van 2017 zal ook gestart worden met de opmaak van de formulieren die bij de verkiezingen worden gebruikt.

6.2 OD Organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van oktober 2018

6.2.1. Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

ABB voert samen met de federale overheid en de andere gewestelijke overheden een gemeenschappelijke overheidsopdracht uit, in uitvoering van een samenwerkingsakkoord. Het gaat om een nieuwe verkiezingssoftware, meer bepaald over het kandidatenbeheer, het resultatenbeheer en de publicatie van de resultaten naar de media.

Verder worden een aantal voorbereidingen opgestart zoals optimalisatie van de stemsoftware in de stemcomputers, activering van de audiomodule en gebruik van een digitaal gestuurde klep op de stembus. Dat gebeurt in overleg met de FOD Binnenlandse Zaken.

6.2.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

In 2017 zal de nieuwe verkiezingssoftware effectief worden ontwikkeld. Ook de optimalisatie van de software van de stemcomputers, inclusief de audiomodule en digitaal gestuurde klep worden uitgevoerd.

Daarnaast zullen een aantal andere voorbereidingen worden opgestart, zoals de integratie van de verschillende ICT-verkiezingsprocessen, de hosting van de verkiezingssoftware en de upgrade van de resultatenwebsite.

7 Strategische doelstelling: een kennisgedreven administratie ten dienste van de lokale besturen

7.1 OD Een Agentschap Binnenlands Bestuur nieuwe stijl, met aandacht voor diversiteit en OD 7.2 Uitbouw studiedienst en procesbegeleiding voor lokale besturen

7.1.1. Beleidsmaatregelen gerealiseerd in het voorbije werkjaar

Sinds de nieuwe organisatiestructuur van ABB begin 2015 een feit is, heeft het agentschap diversiteit organisatorisch verankerd binnen de afdeling HR- & Organisatieontwikkeling. Binnen de voormelde afdeling zijn een diversiteitsambtenaar en een werkgroep diversiteit werkzaam.

ABB heeft voor het eerst een meerjarig diversiteitsbeleidsplan (2016 – 2019). ABB maakte gebruik van het aanbod van de Dienst Diversiteitsbeleid van de Vlaamse overheid om intensief begeleid te worden bij de uitrol van de acties uit het diversiteitsbeleidsplan.

Door de maatschappelijke evoluties lag de focus van de acties in 2016 vooral op mensen met een buitenlandse herkomst als prioritaire doelgroep. ABB zette in op responsabilisering, non-discriminatie en cultuur. Alle leidinggevenden en HR-medewerkers volgden verplicht een vorming anti-discriminatie waarbij gefocust werd op situaties van (in)directe discriminatie en pesten op de werkvloer waar leidinggevenden mee geconfronteerd kunnen worden.

Verder nam ABB actief deel aan DUO-day, een initiatief dat op een laagdrempelige manier een werkgever kennis laat maken met de vaardigheden, inzet en mogelijkheden van de werkzoekenden met een arbeidsbeperking, waarbij de werkzoekende de kans krijgt om zijn/haar talenten te tonen en zijn/haar beeld van een bepaalde job kan aftoetsen aan de realiteit.

ABB realiseerde ten slotte het VO-streefcijfer (40%) van vrouwen in het middenkader.

7.1.2. Beleidsmaatregelen gepland in het volgende werkjaar

Het komende werkjaar zal de aandacht gericht zijn op de implementatie van het diversiteitsplan. Rode draad daarin is de ontwikkeling van (aan)gepast gedrag op vlak van leidinggeven, responsabilisering personeel en cultuur rond diversiteit. Vanuit het diversiteitsbeleidsplan wordt maximaal de link bewaakt met verwante thema's die eveneens organisatorisch verankerd zijn binnen de afdeling HR- & Organisatieontwikkeling van ABB. Het gaat om de thema's integriteit (diversiteit in de dilemmatrainingen), VTO-beleid (werken met en in een divers team, doelgroepgerichte vormingen), communicatie (rubriek diversiteit op het intranet), welzijn (anticiperen op risico's zoals burn-out, pestgedrag op het werk, ...), onthaalbeleid (diversiteit in onthaalmoment nieuwe collega's) en functiefamilies (klare taal, niet discriminerend, ...). Uiteraard zal ABB de nodige en mogelijke inspanningen leveren om de vooropstelde VO-streefcijfers te halen, in het bijzonder voor wat betreft de personeelsleden met migratie-achtergrond en met een handicap of chronische ziekte. Hierbij zoekt ABB naar geschikte oplossingen in tijden van besparing door onder andere het uitwerken van een stagebeleid.

Wat betreft de doelstelling van ABB om uit te groeien tot een kenniscentrum en een studiedienst/procesbegeleider voor de lokale besturen zijn in deze beleidsbrief enkele voorbeelden gegeven waaruit blijkt dat mijn administratie deze rol daadwerkelijk invult (de digitale BBC-gegevens, de begeleiding bij fusietrajecten inclusief het fusie-draaiboek; het aanbieden van consultancy aan lokale besturen bij de zelf-evaluatie van hun bestuurskracht, ...).

Ik zal mijn administratie ABB aanmoedigen om op dit elan verder te gaan en nieuwe producten te ontwikkelen. Zo plan ik bijvoorbeeld een "gemeentemonitor" dat ik in het voorjaar 2018 wil aanbieden aan de lokale besturen. De gemeentemonitor is een omgevingsscanner, die de brede omgeving van het lokale bestuur in kaart brengt. De besturen kunnen de monitor gebruiken om de omgevingsanalyse die ze maken ter voorbereiding van het volgende meerjarenplan te onderbouwen. De monitor wordt aangeboden aan alle Vlaamse gemeenten, met uitzondering van de 13 centrumsteden. Voor hen gebeurt een actualisatie van de stadsmonitor (zie ook supra 5.3 OD De uitbouw van 'aantrekkelijke, leefbare en creatieve steden' faciliteren en ondersteunen). De beide monitoren bevatten gegevens uit centraal geregistreerde cijferreeksen. Die informatie wordt aangevuld met gegevens uit een bevraging van de inwoners van de steden en gemeenten. De voorbereiding van beide instrumenten zullen het volgende werkjaar op volle kracht zijn.

IV. BIJLAGEN

1. Begroting 2017

Het budget 2017 voor de twee beleidsvelden binnenlands bestuur en stedenbeleid bedraagt bijna 3,246 miljoen euro en is ingeschreven onder de programma's PM (naar een kwaliteitsvol, efficiënt en samenhangend Vlaams Binnenlands Bestuur) en PN (naar duurzame en creatieve steden- de stad als motor van de samenleving).

Dit budget kan worden opgedeeld in 4 uitgavenpakketten:

- *Basisfinanciering steden en gemeenten:*

Het belangrijkste gedeelte, 3.182 miljoen euro, dient als basisfinanciering van de steden en de gemeenten. Het bedrag is in de begroting terug te vinden op het begrotingsartikel PJ0-IPMC2AC-WT. Hiermee worden het Vlaams Gemeentefonds (met inbegrip van de Eliacompensatie, de aanvullende dotatie voor de 13 centrumsteden en de aanvullende dotatie voor de 7 sectorale subsidiestromen) en de regularisatiepremies voor de vroegere contingentgesco's uitbetaald.

Er worden tevens voor een totaalbedrag van 3 miljoen euro facultatieve subsidies toegekend aan een selectie van verstedelijkte kernen binnen het arrondissement Halle-Vilvoorde die geconfronteerd worden met de grootstedelijke problematieken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zonder zelf een centrumstad te zijn. Deze middelen worden ingeschreven op begrotingsartikel PJ0-IPNC2AE-WT.

- *Ondersteuning lokale investeringen:*

Daarnaast wenst de Vlaamse overheid de lokale investeringen te ondersteunen. Hiervoor schrijft ze in 2017 37,4 miljoen euro in de begroting. Dit bedrag is verdeeld onder het begrotingsartikel PJ0-IPMC2AD-WT (investeringsubsidies voor werken aan niet beschermde gebouwen van de eredienst, gebouwen van de vrijzinnigheid en de crematoria) en het begrotingsartikel PJ0-IPNC2AF-WT (Investeringsfonds lokale besturen). Dit nieuwe investeringsfonds bundelt de middelen van stadsvernieuwing, het Vlaamse Grootstedenbeleid en het Plattelandsfonds.

- *Ondersteuning naar duurzame en creatieve steden:*

Het derde uitgavenpakket bevat de middelen voor de ondersteuning naar duurzame en creatieve steden (begrotingsartikel PJ0-IPNC2AE-WT, 21,2 miljoen euro). Dit budget bevat ook de vroegere decretaal voorziene voorafnames voor het Kenniscentrum Vlaamse Steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie uit het Stedenfonds.

- *Beleidsondersteuning, communicatie en organisatie verkiezingen:*

Ten slotte zijn er nog een reeks budgetten ingeschreven ten bedrage van 5,8 miljoen euro voor beleidsondersteuning, communicatie en de organisatie verkiezingen. De voorziene bedragen zijn te vinden op het begrotingsartikel PJ0-IPMC2AF-WT (ondersteuning beleidsgericht onderzoek); het begrotingsartikel PJ0-IPMC2AB-WT (organisatie verkiezingen); het begrotingsartikel PJ0-IPMC2AA-WT (beleidsondersteuning binnenland) en het begrotingsartikel PJ0-IPNC2AA-WT (werking en communicatie stedenbeleid).

2. Overzicht geplande beleidsmaatregelen 2016 – 2017

SD 1 Steden en gemeenten bekomen meer bestuurskracht, bevoegdheden en autonomie

OD 1.1 Decentralisatie en subsidiariteit: meer bevoegdheden voor gemeenten

- Opmaken door de commissie decentralisatie van een opvolgingsrapport over de uitvoering/implementatie van de gemaakte afspraken.

OD 1.2 Stimuleren van vrijwillige fusies van gemeenten

- Systematisch aanvullen van het draaiboek fusies met aandachtspunten en te nemen beslissingen bij een fusie;
- Ondersteuning concrete fusietrajecten door het instellen op vraag van een fusiebegeleidingsteam;
- Voorbereiding van de integratie van het decreet vrijwillige samenvoeging van gemeenten in het voorontwerp van het decreet lokaal bestuur.

OD 1.3 Versterken van de dynamiek van de regiovorming

- Opvolgen onderzoekstrajecten inzake bestuurlijke arrangementen voor bovenlokale/stadsregionale vraagstukken.

OD 1.4 Afslanking van de provincies

- Coördinatie van het transitietraject bij de overdracht van de persoonsgebonden bevoegdheden van de provincies door het vastleggen van gezamenlijke mijlpalen voor de generieke aspecten bij de implementatie van het traject;
- Opvolging mogelijk maken van de individuele voortgang van de transitietrajecten door het opzetten van een rapporteringstool;
- Opmaak van de uitvoeringsbesluiten bij het decreet inzake vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies.
- Opmaak omzendbrief budgetinstructies lokale besturen (met aandacht voor aanpassing tarief opcentiemen onroerende voorheffing).

SD 2 Vlaanderen en de gemeenten zijn partners in het beleid

OD 2.1 Vereenvoudiging van het administratief toezicht en de afschaffing van het goedkeuringstoezicht

- Doorvertaling conceptnota hervorming bestuurlijk toezicht in juridische teksten en integratie in het decreet lokaal bestuur.

OD 2.2 Toepassing taalwetgeving in de randgemeenten en uitvoeren van taaltoezicht

- Blijven waken over de correcte toepassing van de taalwetgeving in de bestuurshandelingen;
- Benoemingsdossier van de burgemeester van de gemeente Linkebeek consequent opvolgen.

OD 2.3 Efficiënt en wederkerig uitwisselen van beleidsinformatie

- Actualiseren van de gemeentelijke profielschetsen (najaar 2016);

- Afstemmen met initiatieven van andere entiteiten binnen de Vlaamse overheid om de ontsluiting van beleidsinformatie te verbeteren.

OD 2.4 Audit Vlaanderen en de lokale besturen

- Evalueren van de samenwerkingsovereenkomst afgesloten tussen AV en ABB en indien nodig bijsturen;
- Onderzoeken welke rol ABB kan spelen bij de implementatie van toekomstige generieke aanbevelingen aan de Vlaamse overheid door AV naar aanleiding van volgende globale rapporten.

OD 2.5 Digitalisering

- Gegevensontsluiting van en over lokale besturen optimaliseren;
- Specifieke aandacht besteden aan digitaalvriendelijke formulering van de bepalingen in nieuwe en bestaande regelgeving.

OD 2.6 De gouverneurs in een coördinerende en bemiddelende rol

- Voorleggen van het jaarlijks activiteitenverslag van de gouverneurs aan de commissie Binnenland van het Vlaams Parlement.

SD 3 Lokaal besturen functioneren democratisch en efficiënt

OD 3.1 Integratie OCMW in gemeente

- Concretiseren van de beleidsintenties inzake de inkanteling van het OCMW in de gemeente in juridische teksten en integratie hiervan in het decreet lokaal bestuur.

OD 3.2 Personeelsbeleid inzetten ten behoeve van bestuurskracht

- Concretisering van de voorstellen tot wijziging van de uitvoeringsbesluiten over het personeel van de gemeenten, provincies en OCMW's binnen de werkgroep personeel van de commissie decentralisatie en vertalen in de regelgevende teksten;
- Wijziging van het uitvoeringsbesluit van de werking van de Beroepscommissie voor tuchtzaken;
- Evalueren van de tuchtregeling voor het personeel in het licht van de totstandkoming van het decreet lokaal bestuur.

OD 3.3 Intergemeentelijke samenwerking

- Integratie van het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking alsook de regelgeving met betrekking tot de verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen in het decreet lokaal bestuur.

OD 3.4 Binnengemeentelijke decentralisatie

- De bestaande regelgeving met betrekking tot de districtsbesturen vereenvoudigen in het decreet lokaal bestuur.

OD 3.5 Decreet lokaal bestuur

- Voorontwerp van decreet lokaal bestuur voorleggen aan de Vlaamse Regering (streefdatum definitieve goedkeuring september 2017);
- Indienen van het ontwerp van decreet bij het Vlaams Parlement (najaar 2017).

SD 4 Financieel verantwoordelijk voor het eigen beleid

OD 4.1 Financiële transparantie voor de burger, het lokaal bestuur en de toezichthoudende overheid

- Actualisatie van de teksten van de BBC – regelgeving in het decreet lokaal bestuur als in de uitvoeringsbesluiten naar aanleiding van de evaluatie BBC en de conceptnota;
- Voorzien van opleidingen ter ondersteuning van de lokale besturen bij het toepassen van de nieuwe reglementering inzake BBC;
- Uitbreiden informatie die ter beschikking gesteld wordt aan de lokale besturen en andere geïnteresseerden;
- Aandacht voor de kwaliteit van de data;
- Opvolgen mogelijke uitbreiding van het toepassingsgebied van BBC naar de politiezones en de hulpverleningszones;
- Onderzoeken uitbreiding toepassingsgebied BBC naar de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

OD 4.2 Vereenvoudiging van de financiële stromen

- Het regelgevend proces verderzetten betreffende de overheveling van de middelen voor de centrumsteden in het Stedenfonds naar het Gemeentefonds en betreffende de oprichting van een investeringsfonds;
- Ervoor zorgen dat de financiële verevening van de afslanking van de provincies correct gebeurt voor de lokale besturen.

SD 5 Stedenbeleid als innovatieve inspiratiebron

OD 5.1 Steden ondersteunen in aanpak van belangrijke maatschappelijke problematieken

- Verder uitvoering geven aan de acties die opgenomen zijn in het actieplan ter preventie van radicalisering;
- Operationaliseren van de aanpak om steden te ondersteunen richting smart cities;
- Toekennen van facultatieve subsidies aan verstedelijkte kernen in het arrondissement Halle-Vilvoorde omwille van hun confrontatie met de grootstedelijke problematieken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zonder zelf een centrumstad te zijn.

OD 5.2 Blijven investeren in stadsontwikkelingsprojecten

- Opstart van het investeringsfonds door een decretale integratie van de instrumenten stadsvernieuwing, grootstedenbeleid en het plattelandsfonds.

OD 5.3 De uitbouw van aantrekkelijke, leefbare en creatieve steden faciliteren en ondersteunen

- Samenstellen van een vernieuwde indicatorenset, op basis van een geactualiseerde visie over een leefbare en duurzame stad, voor de volgende editie van de stadsmonitor in het voorjaar 2018;
- Verdere subsidiëring en ondersteuning van de projecten buurtstewards;
- Ondersteuning van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, onder meer door de medewerking aan de permanente Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel en de taalbarometer;

- Verdere opvolging van de EU-stedelijke agenda, de Urban Agenda-partnerschappen en andere EU items, samen met de steden.

SD 6 De lokale en provinciale verkiezingen van oktober 2018 kennen een goed en vlot verloop

OD 6.1 Regelgeving verkiezingen aanpassen

- Voorleggen van het ontwerp van decreet aan het Vlaams Parlement ter bespreking en goedkeuring;
- Opstellen van uitvoeringsbesluiten na de goedkeuring van de decretale aanpassingen;
- Opmaak van de formulieren die gebruikt worden bij de verkiezingen (voorjaar 2017).

OD 6.2 Organisatie lokale en provinciale verkiezingen van oktober 2018

- Opvolging ontwikkeling nieuwe verkiezingssoftware;
- Opstart voorbereidingen organisatie verkiezingen 2018.

SD 7 Een kennisgedreven administratie ten dienst van de lokale besturen

OD 7.1 Een Agentschap voor Binnenlands Bestuur nieuwe stijl, met aandacht voor diversiteit

- Verdere uitvoering van het diversiteitsplan van ABB.

OD 7.2 OD Uitbouw studiedienst en procesbegeleiding voor lokale besturen

- Aanbieden van een gemeentemonitor (voorjaar 2018) aan de lokale besturen (met uitzondering van de 13 centrumsteden die gevat zijn door de stadsmonitor);
- Actualisatie van de stadsmonitor voor de 13 centrumsteden;
- Op geregelde tijdstippen aanbieden op de website van het ABB van toelichting en duiding van bepaalde cijfergegevens;
- Verdere uitbouw van het kenniscentrum en het kennisportaal.

3. Regelgevingsagenda

Binnenlands Bestuur & Stedenbeleid: SD 1 - Bestuurskrachtige steden en gemeenten met meer bevoegdheden en autonomie

Decreet houdende de regels voor de vrijwillige samenvoeging van gemeenten en tot wijziging van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds, van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, van het Provinciedecreet van 9 december 2005 en van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

Omschrijving:

Algemene regels voor de vrijwillige samenvoeging van gemeenten

Bijzonder decreet houdende wijziging van artikel 5 van het Provinciedecreet van 9 december 2005

Omschrijving:

Halvering aantal provincieraadsleden

Decreet houdende de vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies

Omschrijving:

Dit decreet regelt het volgende:

- de aanpassing van de omschrijving van de provinciale taakstelling
- de aanpassing van de wijze van financiering van de provincies
- het verschaffen van de basis voor de overdracht van personeelsleden, roerende en onroerende goederen en alle mogelijke rechten en plichten in verband met de overdracht van de bevoegdheden

Binnenlands Bestuur & Stedenbeleid: SD 2 - Vlaanderen en de gemeenten: samen besturen in vertrouwen

BVR tot vaststelling van de wijze van communicatie in het kader van het bestuurlijk toezicht op de besturen van de eredienst

Omschrijving:

Dit BVR maakt het mogelijk dat de communicatie van de besturen van de erediensten naar de Vlaamse Overheid digitaal kan verlopen

Binnenlands Bestuur & Stedenbeleid: SD 3 - Efficiënt en democratisch georganiseerde lokale besturen

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de beleids- en beheerscyclus van de gemeenten en de provincies

Omschrijving:

Vaststelling van de nieuwe regels van BBC na grondige evaluatie van het bestaande BVR.

Ministerieel besluit tot vaststelling van de modellen en de nadere voorschriften van de beleidsrapporten en van de rekeningstelsels van de gemeenten en de provincies

Omschrijving:

vaststelling van de nieuwe regels van BBC na grondige evaluatie van het bestaande MB

Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 februari 2015 houdende regularisatie van de gesubsidieerde contractuelen die zijn tewerkgesteld met een contingentovereenkomst als vermeld in artikel 1, 12°, van het besluit van de Vlaamse regering van 27 oktober 1993 houdende uitvoering van het koninklijk besluit nr. 474 van 28 oktober 1986 tot opzetting van een stelsel van door de Staat gesubsidieerde contractuelen bij sommige plaatselijke besturen

Omschrijving:

Vanaf 1 januari 2017 zal de uitbetaling van de regularisatiepremie gebeuren door ABB in plaats van door WSE.

Evaluatie uitvoeringsbesluiten personeel

Omschrijving:

De besluiten inzake het personeel van de lokale en provinciale besturen worden geëvalueerd en gewijzigd zodat ze meer sturen op hoofdlijnen, meer autonomie en vrijheidsgraden regelen inzake de rechtspositieregeling van het personeel.

Decreet tot wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

Omschrijving:

Het decreet regelt meer autonomie waarbij de bevoegdheidsverdeling wordt herzien, ruime delegatiemogelijkheden worden ingebouwd en meer vrijheidsgraden inzake personeelsbeleid en personeelsbeheer worden ingebouwd, rekening houdend met de schaal van de besturen.

Besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006 houdende vaststelling van de samenstelling, de vergoeding van de leden en de werking van de Beroepscommissie voor tuchtzaken ter uitvoering van artikel 138 van het Gemeentedecreet, artikel 137 van het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en artikel 134 van het Provinciedecreet

Omschrijving:

Door de wijziging zullen ook magistraten die met pensioen zijn in aanmerking komen voor de functie van voorzitter van de Beroepscommissie, worden de vergoedingen voor de leden van de Beroepscommissie geïndexeerd en wordt de bevoegdheid van de Beroepscommissie in overeenstemming gebracht met de organieke decreten.

Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en houdende enkele bepalingen betreffende de rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 november 2010 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie en het mandaatstelsel van het personeel van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en houdende de minimale voorwaarden voor sommige aspecten van de rechtspositieregeling van bepaalde personeelsgroepen van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, wat betreft verloven en afwezigheden

Omschrijving:

Het verlof voor deeltijdse prestaties, het verlof voor opdracht en het onbetaalde verlof voor de personeelsleden van de lokale en provinciale besturen worden vervangen door een onbetaald verlofstelsel dat het zorgkrediet aanvult.

Decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking en het Provinciedecreet van 9 december 2005

Omschrijving:

De wijzigingen beogen:

- de mogelijkheid tot deelname van een private partner in een nieuwe vorm van opdrachthoudende vereniging die actief is in de sector afval of in de sector energiedistributie;
- de versoepeling van de doelstellingen van de andere intergemeentelijke samenwerkingsverbanden;
- de uittrede van de provincies uit de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden;
- aanpassingen ingevolge het samenwerkingsakkoord van 13 februari 2014 tussen het Vlaamse, Waalse en Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de gewestgrensoverschrijdende intercommunales;
- de deelname van politie- en hulpverleningszones in een intergemeentelijk samenwerkingsverband;
- de overname van installaties bij ontbinding aan onderhandelde waarde in plaats van aan boekwaarde.

Ten gevolge de uittrede van de provincies uit de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden wordt ook het provinciedecreet gewijzigd.

Decreet lokaal bestuur

Omschrijving:

Dit decreet heeft een maximale integratie van het OCMW in de gemeente als voorwerp met het oog op een maximaal geïntegreerd sociaal beleid, de versterking van de gemeenteraad, de realisatie van efficiëntiewinsten, een grotere klantgerichtheid en laagdrempeligheid. Daarbij zullen een aantal principes gerespecteerd worden zoals bijvoorbeeld de bescherming van de pacificatie-regelgeving, het verzekerd zijn van het recht op maatschappelijke integratie en maatschappelijke dienstverlening, het behoud van de noodzakelijke waarborgen voor het respect voor de persoonlijke levenssfeer. Er wordt gestreefd naar een maximale integratie op politiek en ambtelijk vlak en op vlak van de planning en rapportering. Daarnaast wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om de regelgeving te verfijnen.

Binnenlands Bestuur & Stedenbeleid: SD 4 - Financieel verantwoordelijke lokale besturen

Omzendbrief betreffende de aanpassing van de meerjarenplannen 2014-2019 en de budgetten 2017

Omschrijving:

Bijkomende informatie verschaffen voor de opmaak van de aangepaste meerjarenplannen 2014-2019 naar aanleiding van de budgetten 2017

Binnenlands Bestuur & Stedenbeleid: SD 5 - Stedenbeleid als innovatieve inspiratiebron

BVR tot uitvoering van het decreet tot de vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van Vlaams fonds ter stimulering van (groot)stedelijke en plattelandsinvesteringen

Omschrijving:

Uitvoering van regeerakkoord: "We bundelen de middelen van het federale grootstedenbeleid, de stadsvernieuwingsprojecten en het plattelandsfonds in een investeringsfonds ter ondersteuning van de lokale investeringen, met respect voor de huidige focus en verhoudingen. Ook hier vergroten we de beleidsautonomie van de gemeenten en beperken we de administratieve lasten voor de gemeenten tot het minimum (ex post controle).

Decreet tot wijziging van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds.

Omschrijving:

Dit is in uitvoering van het Regeerakkoord.

Het voorontwerp van decreet regelt de integratie van de middelen voor de 13 centrumsteden uit het Stedenfonds in het Gemeentefonds vanaf 1 januari 2017 en dit via de creatie van een aanvullende dotatie. De huidige verhoudingen tussen de centrumsteden en de waarborgregeling uit het Stedenfonds blijven gerespecteerd. De aanvullende dotatie wordt jaarlijks geïndexeerd met een evolutiepercentage van 3,5%.

Decreet tot de vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van Vlaams fonds ter stimulering van (groot)stedelijke en plattelandsinvesteringen

Omschrijving:

Uitvoering van regeerakkoord: "We bundelen de middelen van het federale grootstedenbeleid, de stadsvernieuwingprojecten en het plattelandsfonds in een investeringsfonds ter ondersteuning van de lokale investeringen, met respect voor de huidige focus en verhoudingen. Ook hier vergroten we de beleidsautonomie van de gemeenten en beperken we de administratieve lasten voor de gemeenten tot het minimum (ex post controle).

BB 2016/1 betreffende deelname van socio-preventieve actoren aan een Lokale Integrale Veiligheidscel

Omschrijving:

Informeren over de omzendbrief van 21 augustus 2015 van de minister van Binnenlandse Zaken en van de minister van Justitie betreffende informatieuitwisseling rond en de opvolging van de Foreign Terrorist Fighters uit België

Binnenlands Bestuur & Stedenbeleid: SD 6 - Een vlotte organisatie van de lokale verkiezingen 2018

Decreet houdende wijziging van het Provinciedecreet van 9 december 2005, het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, het Digitaal Kiesdecreet van 25 mei 2012 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges

Omschrijving:

In het "Evaluatierapport gemeente- en provincieraadsverkiezingen 14 oktober 2012" heeft het Agentschap Binnenlands Bestuur een groot aantal suggesties geformuleerd om het juridisch kader te verbeteren. Op basis hiervan werd gestreefd naar een correcte juridische basis en een efficiëntere organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen in oktober 2018."

4. Wijze waarop gevolg is gegeven aan de moties en resoluties

4.1 Motie tot besluit van het op 18 mei 2016 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de integratie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn in de gemeentebesturen

In de motie vraagt het Vlaams Parlement de Vlaamse Regering:

1° de werkzaamheden aan de integratie tussen gemeente en OCMW voort te zetten binnen de huidige organieke bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest om tijdig – met het oog op de nieuwe lokale bestuursperiode die start op 1 januari 2019 – een organiek kader aan de lokale besturen te kunnen aanbieden;

2° verder te werken aan het decreet lokaal bestuur waarin – met het oog op een zo sterk en geïntegreerd mogelijk lokaal sociaal beleid – de integratie tussen gemeente en OCMW zo maximaal mogelijk vorm kan krijgen:

- a) met minstens een eenheid van politieke leiding, zowel op het niveau van de raad als op het niveau van de uitvoerende organen;
- b) met minstens een eenheid van ambtelijke aansturing, door te werken met één algemeen directeur en één financieel directeur;
- c) door minstens te werken binnen één organigram;
- d) door minstens te werken binnen één planningscyclus, met één meerjarenplan, één budget en één jaarrekening;

3° bij de juridische uitwerking van deze integratie – zoals voorzien in de conceptnota's van 16 januari 2015 en 13 mei 2016 – rekening te houden met het gegeven dat individuele beslissingen over steunverlening in een apolitieke sfeer moeten kunnen blijven gebeuren en met respect voor de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen;

4° een traject van communicatie en ondersteuning te ontwikkelen voor de lokale besturen over het toekomstige model van integratie tussen de gemeente en het OCMW.

De vooropgestelde timing, die ook intieel werd voorgesteld in de eerste conceptnota, beoogt om het decreet lokaal bestuur inderdaad te laten ingaan bij de start van de lokale bestuursperiode na de verkiezingen van 2018. In de huidige stand van zaken wordt nog steeds die timing gehandhaafd. Na de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse regering, die voorzien is in december 2016, wordt de regelgevingsagenda gestart die, tot op vandaag, uitgaat van parlementaire behandeling na het zomerreces van 2017.

In de conceptnota van 13 mei 2016 wordt de organieke uitwerking van de integratie uiteengezet in 3 doelstellingen.

Voor de eenduidige politieke aansturing van beide rechtspersonen is de samenstelling van de OCMW-raad identiek aan de samenstelling van de gemeenteraad en is het college van burgemeester en schepenen identiek aan het vast bureau van het OCMW. De OCMW-raad duidt de leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst aan. Dit bijzonder comité wordt voorgezeten door de voorzitter van het vast bureau

De conceptuele lijnen voor ambtelijke integratie zijn de volgende:

- De gemeente en het OCMW hebben één gemeenschappelijke secretaris, de algemeen directeur genoemd en één gemeenschappelijke financieel beheerder, de financieel directeur genoemd;
- De gemeente en het OCMW hebben één gezamenlijk organogram en één gezamenlijk managementteam;
- De rechtspositieregeling van het gemeentepersoneel is van toepassing op het personeel van het OCMW. De OCMW-raad kan in voorkomend geval afwijkende rechtspositieregelingen vaststellen voor specifieke betrekkingen en of diensten van het OCMW.

Voor de beleidsrapportering stelt de gemeenteraad de beleidsrapporten (meerjarenplan, aanpassingen ervan en de jaarrekening) vast. De beleidsrapporten van het OCMW maken integraal deel uit van de beleidsrapporten van de gemeente. De vaststelling van een beleidsrapport door de gemeenteraad wordt van rechtswege beschouwd als vaststelling van dat beleidsrapport door de raad voor maatschappelijk welzijn.

De conceptnota van 16 januari 2015 gaf al een aantal belangrijke randvoorwaarden en principes voor de integratie mee. Die worden in de conceptnota van 13 mei 2016 herhaald:

- Het verzekerd zijn door de gemeente van de uitvoering van de federale basistaken, zijnde het verzekeren van het recht op maatschappelijke dienstverlening en maatschappelijke integratie;
- De bepalingen in het regeerakkoord dat lokale besturen moeten streven naar een scheiding tussen hun actorrol en hun regierol;
- Het behoud van de noodzakelijke waarborgen voor het respect voor de persoonlijke levenssfeer bij de verzekering van het recht op maatschappelijke dienstverlening (RMD) en het recht op maatschappelijke integratie (RMI);
- Een neutrale dossierbehandeling zoals die in de huidige bijstandscómités bij toekenning van maatschappelijke dienstverlening en individuele steun;
- De mogelijkheid tot opnemen van niet-gemeenteraadsleden en externe experts in de organen die over de RMD- en RMI-dossiers beslissen;
- De vraag naar een uitdrukkelijke motivatie wanneer er bij beslissingen over individuele steundossiers wordt afgeweken van het advies van de sociale dienst.

In de parlementaire vragen die hierover werden gesteld, wordt steeds benadrukt dat in 2017 en 2018 een organisatorisch traject zal worden uitgevoerd voor de integratie van het OCMW in de gemeente. ABB zal instrumenten aanreiken om deze integratie in elk van de gemeenten te ondersteunen.

5 Opvolging aanbevelingen van het Rekenhof

5.1 Vorderingsaldo van de Vlaamse lokale overheden en engagements van Vlaanderen in het kader van het stabiliteitsprogramma

5.1.1 Aanbevelingen

Het Rekenhof formuleerde in het rekeningenboek over 2014 de volgende aanbevelingen over het vorderingensaldo van de Vlaamse lokale overheden en engagements van Vlaanderen in het kader van het stabiliteitsprogramma:

“De Vlaamse overheid dient voor de lokale entiteiten die de Europese Unie als overheid beschouwt en waarvoor geen andere overheid bevoegd is, een kader te creëren dat haar toelaat haar engagement voor het doen naleven van de budgettaire verplichtingen na te komen. Behalve de inspanningen die zij van de lokale besturen verwacht concretiseren, en het toepassingsgebied van BBC verruimen naar andere entiteiten (onder andere intergemeentelijke samenwerkingsverbanden) kan vooral gedacht worden aan bijkomende maatregelen om ontwijkingsmechanismes tegen te gaan: de evenwichtsverplichtingen van BBC uitbreiden naar de verzelfstandigde entiteiten of op een geconsolideerd niveau vaststellen, de toezichtregels heroverwegen, de verzelfstandiging aangepast benaderen.

Om het resultaat van de lokale besturen beter te monitoren en op te volgen, dient Vlaanderen de kwaliteit van de aangeleverde gegevens te bewaken: degelijke kwartaalstaten zouden ABB toelaten de evoluties bij de lokale overheden tijdens de uitvoering in het jaar zelf op te volgen en het Instituut voor de Nationale Rekeningen (hierna INR) toelaten reeds in maart een vrij accurate inschatting van het financieringssaldo van de lokale besturen voor het voorgaande jaar te maken. De termijn voor het indienen van voorlopige rekeningen in te korten, zoals de minister overweegt (zie punt 9), kan hiervoor ook dienstig zijn. Vlaanderen dient de lokale besturen in ieder geval bewust te maken van het belang van tijdige, correcte en volledige kwartaalrapporteringen en van het correct gebruik van de economische sectorcodes (hierna ESC), wat van bijzonder belang is voor het INR om de nationale rekeningen vast te stellen.

De Vlaamse Regering dient met de andere overheden te overleggen om de afspraken in het samenwerkingsakkoord verder uit te werken, zodat de bevoegdheden en verantwoordelijkheden met betrekking tot de begrotingsdoelstellingen van de lokale besturen worden uitgeklaard en vastgelegd.”

5.1.2 Rapportering over de opvolging van de aanbevelingen

In het kader van de evaluatie van BBC is onderzocht hoe de regels over het financieel evenwicht kunnen worden verdiept en verbreed om de financiële gezondheid van de Vlaamse lokale overheden beter te bewaken. Daarbij is nagegaan welke bijkomende maatregelen in de regelgeving moeten worden opgenomen om ontwijkingsmechanismen tegen te gaan en de bestaande evenwichtsverplichtingen van BBC uit te breiden naar de verzelfstandigde entiteiten of op een geconsolideerd niveau vast te stellen.

Zoals aangegeven in de conceptnota die de Vlaamse Regering daarover goedkeurde op 13 mei 2016 zal het financieel evenwicht vanaf het meerjarenplan 2020-2025 ook op geconsolideerd niveau getoond worden in de beleidsrapporten van de moederbesturen (bij de gemeenten: gemeente, met inbegrip van het OCMW, en AGB's; bij de provincies: provincie en APB's). Door dat financieel evenwicht op groepsniveau niet als afzonderlijke norm op te nemen, maar het ter informatie van de raadsleden wel te tonen in de beleidsrapporten van de moederbesturen, worden de gemeentebesturen verder geresponsabiliseerd, want uiteindelijk zijn het die moederbesturen die verantwoordelijk zijn voor de financiële gezondheid van de hele groep, met inbegrip van de dochters. Uit de evaluatie van BBC en de rapporteringen over de financiële toestand van de Vlaamse lokale overheden blijkt immers dat het niet noodzakelijk en niet aangewezen is om de evenwichtsverplichtingen van BBC momenteel uit te breiden naar de verzelfstandigde entiteiten.

Daarnaast worden de bestaande normen voor het toestandsevenwicht en het structureel evenwicht aangevuld met een in de beleidsrapporten verplicht op te nemen indicator die abstractie maakt van de gekozen financieringswijze. Die indicator kan door de gemeenteraad aangewend worden als element in de beoordeling van het al dan niet fictief zijn van het structurele evenwicht. Uit de evaluatie is immers duidelijk de bezorgdheid naar voren gekomen over de invloed van alternatieve financieringsvormen die mogelijk aanleiding kunnen geven tot een uitholling van de norm voor structureel evenwicht.

Daarom voer ik het concept van 'gecorrigeerde autofinancieringsmarge' in. Die indicator geeft weer, in de eerste plaats ten behoeve van de gemeenteraad, hoe groot de autofinancieringsmarge is als rekening gehouden wordt met jaarlijkse aflossingen, ook bij alternatieve financieringsvormen. Zo wordt zichtbaar of de leningslasten al dan niet worden doorgeschoven naar een periode ná de planningsperiode.

De 2 bovenvermelde maatregelen dragen bij tot een grotere transparantie van de financiële situatie en het financiële evenwicht van de Vlaamse lokale overheden. Tegelijkertijd worden de lokale besturen verder geresponsabiliseerd. Zo kan ik het regelgevend kader verfijnen om de Vlaamse overheid toe te laten haar engagement na te komen voor het doen naleven van de budgettaire verplichtingen van de lokale overheden zonder bijkomende dwingende normen te moeten opleggen.

Uiteraard zal ik de evolutie van de financiële situatie van de Vlaamse lokale besturen nauwgezet blijven monitoren met het oog op verdere kennisopbouw en inzichtverwerving over het ESR-vorderingensaldo van de Vlaamse lokale besturen. Zo zal het verslag bij de begrotingsopmaak 2017 voor de Vlaamse overheid een luik over de financiële toestand van de lokale besturen

bevatten. Op die manier wordt ook tegemoet gekomen aan de opmerking van het Rekenhof bij haar evaluaties van de Vlaamse begroting. Als uit die opvolging zou blijken dat het nodig is om de evenwichtsverplichtingen van BBC ook dwingend van toepassing te maken op de verzelfstandigde entiteiten kan ik daar op dat moment nog altijd de nodige aanpassingen aan de regelgeving uitwerken.

Op het vlak van de toezichtsregels op de BBC-beleidsrapporten zal ik in de regelgeving verduidelijken in welke situaties de toezichthoudende overheid verplicht zal moeten optreden. Ik zal daarbij uitgaan van 4 criteria: een correcte informatieverstrekking aan de raadsleden, het behoud van het financieel evenwicht, de datakwaliteit en het realiteitsbeginsel. De verplichting tot optreden door de toezichthoudende overheid in het geval van een fictief evenwicht wordt behouden.

Zoals ik in mijn beleidsnota heb aangegeven, wil ik het toepassingsgebied van BBC verder verruimen naar de politie- en hulpverleningszones en bepaalde intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, als dat de transparantie kan bevorderen. De contacten met de federale overheid om na te gaan of de politie- en hulpverleningszones in het Vlaamse Gewest op termijn ook gebruik kunnen maken van het BBC-systeem worden voortgezet. De mogelijkheid om BBC van toepassing te maken op een deel van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zal ik nader onderzoeken. Om te bepalen voor welke (types van) samenwerkingsverbanden dat zinvol is en voor welke niet, is nog nader onderzoek mogelijk. Mogelijke criteria voor het toepassen van BBC door de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden kunnen daarbij de wens van de verenigingen zelf zijn of het al dan niet behoren tot de “overheidssector” in termen van ESR.

Om het ESR-vorderingensaldo van de Vlaamse lokale besturen beter te kunnen monitoren zal ik de besturen verder sensibiliseren om de kwaliteit van de aangeleverde data te verbeteren, in het bijzonder voor de digitale kwartaalrapporteringen. Via de website en nieuwsbrieven van ABB zal ik het belang van correcte, tijdige en volledige kwartaalrapporteringen blijven benadrukken.

In de omzendbrief over de aanpassingen van de meerjarenplannen 2014-2019 en de budgetten 2017 heb ik een apart hoofdstuk opgenomen over de noodzaak tot optimalisering van de datakwaliteit. Ik vraag de besturen daarin in het bijzonder om oog te hebben voor het gebruik van de juiste economische sectorcodes omdat die belangrijk zijn voor een betrouwbare en correcte rapportering door de Vlaamse overheid van de lokale financiën aan de Europese instanties en voor de uiteindelijke officiële bepaling (volgens de Europese definitie) van de stand van de lokale financiën.

Daarnaast heeft ABB op zijn website lijsten gepubliceerd met die verrichtingen en algemene rekeningen waar de ESC van belang zijn. Daarnaast wijs ik er ook op dat de gegevens van de digitale rapportering in het kader van de open data ook publiek ter beschikking gesteld worden van alle potentiële gebruikers van informatie over de lokale besturen. Alleen al het openbaar maken van de basisgegevens zal ongetwijfeld leiden tot een verbetering van de kwaliteit van de aangeleverde data. Daarnaast zal ik aan ABB de opdracht geven om bij het toezicht op de beleidsrapporten extra aandacht te besteden aan de toewijzing van de gegevens aan de juiste ESC.

Ook zal het opleggen van een periodieke rapportering aan de raad de besturen stimuleren om hun boekhouding minstens op die momenten zo veel mogelijk bij te werken, zodat de data die op dat moment gerapporteerd worden voor de kwartaalrapportering van een hogere kwaliteit zullen zijn.

In diezelfde context van datakwaliteit wordt het goedkeuringstoezicht ook uitgebreid naar de jaarrekeningen van de APB's en AGB's.

In het kader van het overleg met de andere overheden om de afspraken in het samenwerkingsakkoord verder uit te werken en de bevoegdheden en verantwoordelijkheden met betrekking tot de begrotingsdoelstellingen van de lokale besturen verder uit te klaren en vast te leggen, is in het overlegcomité van 7 juli 2016 beslist om een werkgroep op te richten met als specifieke opdracht om het samenwerkingsakkoord van 13 december 2013 te analyseren en te evalueren, o.a. voor de problematiek van de lokale besturen. Ik volg de werkzaamheden in die werkgroep verder op.

6. Opvolging arresten van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Justitie

6.1 Uitspraak van het Grondwettelijk Hof in verband met het beroep tot vernietiging van respectievelijk de ordonnantie van het Brussels-Hoofdstedelijk Gewest en de decreten van het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, tot instemming met het Samenwerkingsakkoord van 13 februari 2014, betreffende de gewestgrensoverschrijdende intercommunales.

6.1.1. Verzoekende partijen

De gemeenten Elsene en Sint-Pieters-Woluwe stelden het beroep tot vernietiging in.

6.1.2. Eerste middel

In het eerste middel, werd de schending van de bevoegdheidsverdelende regels aangevoerd.

Het Grondwettelijk Hof affineerde dat het samenwerkingsakkoord niet leidt tot een afstand van bevoegdheden. De relevante overwegingen van het arrest luiden als volgt:

“B.13.1. Uit de samenhang van artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 met artikel 92bis, § 2, d), van dezelfde wet blijkt dat geen van de gewesten bevoegd is om zelf eenzijdig de aangelegenheid van de gewestgrensoverschrijdende intercommunales en het bestuurlijk toezicht op die verenigingen te regelen. Die aangelegenheid moet verplicht worden geregeld door middel van een samenwerkingsakkoord tussen de gewesten. Bij ontstentenis van een dergelijk akkoord blijven die intercommunales, met toepassing van artikel 94, § 2, van dezelfde bijzondere wet, geregeld bij de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales.

B.13.2. De bestreden bepalingen maken het mogelijk de verplichting die is vervat in artikel 92bis, § 2, d), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ten uitvoer te leggen.

Die bepaling verplicht de gewesten ertoe om een samenwerkingsakkoord te sluiten betreffende de gewestgrensoverschrijdende intercommunales, doch ze verplicht hen niet om in gezamenlijke structuren te voorzien om het bestuurlijk toezicht op die intercommunales uit te oefenen.

Door de organisatie en de uitoefening van het bestuurlijk toezicht aan één enkel gewest toe te wijzen, volgens de criteria bepaald in artikel 2 van het samenwerkingsakkoord, hebben de betrokken gewestwetgevers geen afstand gedaan van een bevoegdheid die hen was toegewezen. Ze beperken zich ertoe de reikwijdte van de bevoegdheden vast te leggen die elk gewest ten aanzien van de gewestgrensoverschrijdende intercommunales kan uitoefenen.”

6.1.3. Tweede middel

In het tweede middel werd een schending van het gelijkheidsbeginsel aangevoerd doordat het samenwerkingsakkoord voorziet in een bijzondere regeling waarbij drie nominatim aangewezen gewestgrensoverschrijdende intercommunales (Sibelgas, Vivaqua en Tecteo) aangehecht worden bij een bepaald Gewest.

Dit middel is door het Grondwettelijk Hof verworpen. Het Hof heeft als volgt geoordeeld.

“B.18. Uit het voorgaande blijkt dat de uitzondering ten aanzien van de drie met naam genoemde intercommunales werd aangenomen met het oog op het bereiken van een evenwichtig akkoord tussen de drie betrokken gewesten en omdat noch de in de artikelen 2, eerste en tweede lid, gekozen aanhechtingscriteria, noch andere criteria pertinent werden geacht voor hun specifieke situatie. Niettemin zullen de bedoelde intercommunales, evenals alle andere gewestgrensoverschrijdende intercommunales, voortaan aan het toezicht van één gewest worden onderworpen. Aldus is het bekritiseerde verschil in behandeling niet zonder redelijke verantwoording.